hlasy

Z DOMOVA A MISIÍ

9

Hlasy z domova a misií
vydáva SVD Nitra
ročník šesťdesiaty piaty,
september 2021 | 1,00 EUR

Foto: Bennet Tobias, unsplash.com

ISSN 1337-4842

SVD

Vernosť a pravda

Text:
P. Michal Marhefka SVD
Foto:
P. Ján Štefanec SVD

Milí priatelia, v starej liturgickej tradícii bol september začiatkom liturgického roka. Tento štýl sa zachoval ako v židovskej komunite, tak aj vo východných cirkvách. Každý, kto má doma školáka, pociťuje tento nový plánovací začiatok, ktorý má každé ďalšie pokolenie posunúť bližšie k poznaniu nových vecí a dosahovaniu nových mét.

Ešte z nedávnej minulosti si veľmi dobre pamätám, ako dôležité je zbierať informácie a vedieť ich správne zachovávať, odhaľovať tam, kde sa má, a mlčať tam, kde sa to alebo nehodí, alebo nechce byť počuté a pochopené. Mám teraz na mysli štandarty socialistickej občianskej výchovy, kde sa školská a oficiálna propaganda vyznávala a hlásala na všetkých verejných miestach, ale domáce prostredie bolo skalopevne presvedčené o naozajstnej pravde, ktorá bola zdedená od vekov a ktorá nakoniec pomohla dočkať sa premeny celej spoločnosti.

Zdalo by sa, že propaganda je už dávno vecou minulosti. Hoci z latinského originálu tohto slova ide o rozširovanie: myšlienok, viery, ideí atď., vo svetle totalitných režimov nacizmu a komunizmu získali negatívny zmysel. V prostredí neustálej reklamy, pravidelných správ a iného potoku informácií sme vystavovaní azda doposiaľ najsilnejšiemu útoku na zdravý a objektívny pohľad na veci, ktoré sa okolo nás dejú, na prostriedky, ktoré akože nutne (ne)potrebujeme k životu, na práva a slobody, ktorých sa jedni dobíjajú a iným sa odoberajú a pod.

Možno si to ešte nie všetci uvedomujeme, ale socializmus sa neskončil. On sa za tridsať rokov nádherne preformoval do svojej krajne zvrátenej formy absolútnej rovnosti, v ktorej niet miesta pre žiadne, absolútne žiadne rôznorodosti, v ktorých bol svet a osobitne človek stvorený. Dokonca i človek sám je v mene rovnosti ponížený do statusu rozumom obdarovanej opice. Jediná rôznorodosť je tá sexuálna, a má tú najzelenejšiu farbu a odznak demokracie. Čím rôznorodnejšie sexuálne menšiny sú dopúšťané, prijímané a preferované v spoločnosti, tým slobodnejšia je spoločnosť. A všetko ostatné, vrátane pravdy, môže ísť bokom.

Možno si poviete, že podobným úvahám niet miesta v našom časopise a už vôbec nič spoločného to nemá s nami, pretože my vieme svoje. Žiaľ, podobná uvedomelosť je ďaleká od reality. My sme si takmer vôbec nevšimli, ako ďaleko sme sa za posledné desaťročie posunuli od tradičných hodnôt založených na kresťanstve, a to, ako vieme a veríme, má základ v Božom zjavení, k čisto ľudským myšlienkam, možno na začiatku sľubným, ale bez perspektívy večnosti, odsúdených na zopakovanie všetkých chýb a hriechov minulosti.

Nikto by nechcel, aby nesloboda bola znova časťou jeho života. Lenže pre jej zachovanie treba veľa urobiť. Nemé a poslušné barany sú najvhodnejším objektom na vykonávanie hocakých spoločenských pokusov. Je zaujímavé, že práve demokracia, teda tá bez Boha, nutne vedie k totalite tých najdemokratickejších. Kresťan nie je len človekom viery súkromnej. Je to svedok minulosti, aktívny prvok prítomnosti, a nádejný znak budúcnosti. My, vo svojej mnohovekovej a mnohonárodnej skúsenosti nesieme poznanie, ako veci, kultúry, štáty a pod. dopadnú, ak nebudú brať ohľad na večný, prirodzený zákon, vpísaný do ľudských sŕdc. Boli sme svedkami pádu Ríma, pádu Konštantínopola, rozkolu s Východom,

reformácie. A čo nás ešte čaká, si po analógii s minulosťou môžeme domyslieť. Ak Európa nebude s Bohom Trojjediným, nebude Európou.

Kresťanské slabé hlásky pekných a milých pesničiek sú vhodnou témou pre letné tábory, kde si chcú a majú ľudia uvedomiť cenu kresťanského spoločenstva, bratstva a priateľstva. Ale to má aj nasledujúci cieľ. Vedieť toto priateľstvo a bratstvo vyznávať, rozširovať a chrániť aj za hranicami svojho kolektívu: mládeže, detí, farností a pod. Naše zvony, ktoré zatiaľ majú právo zvučať, hoci v niektorých mestách sa nájdu ľudia, ktorým to vadí, sú znakom a praobrazom toho, ako má znieť naše svedectvo a náš hlas. Jeho musí byť počuť až po hranicu sveta. My máme tvrdú a neodvratnú povinnosť vystupovať, hovoriť, vysvetľovať a odhaľovať bludy, za ktoré by pred niekoľkými desaťročiami šli ľudia priamo do blázinca, no ktoré pseudoveda stavia na najvyššie a nepochybné priečky antropológie.

Práve kresťanské mlčanie, tiché pritakávanie dovolilo, aby sa na starom kontinente rozvinuli podobné zvrátenosti, ktoré sa za každú cenu zainteresovaní snažia pretlačiť všade, školy a deti nevynímajúc. Kresťanstvo robí jeden jediný výber, za Boha a jeho zákon, alebo bez Boha, či proti nemu. My sme si vybrali Jeho, preto sa netreba báť prípadných prehier, ktoré vznikajú kvôli našej lenivosti, strachu, pomalosti. Jeden boj, víťazný, sa vedie na kolenách. Druhý hlásaním. Oba majú miesto v našom kresťanskom povolaní. Prvý zachraňuje našu vernosť a pokoru, bez ktorých budeme obyčajnými povstalcami, druhý nás zachováva apoštolmi, ktorí môžu spasiť čím viacerých.

Milí čitatelia, buďme apoštolmi, ktorí zanechali vlastné záujmy a šli kázať na spasenie sveta.

Obsah

4 | Rob veci so srdcom
6 | Udalosti
8 | Misijná služba medzi mladými v Zimbabwe a jej nové formy

11 | Kongregácia pre evanjelizáciu národov a jej činnosť
14 | Napriek všetkému povedať životu áno
18 | Vlakom na východ
20 | Misijné sestry v Mexiku
22 | Matka Mária Michaela a jej zrnká kontemplácie
24 | Odvaha a šikovnosť žien

Hlasy z domova a misií vydáva:

Spoločnosť Božieho Slova,
Misijný dom Matky Božej, Kalvária 3, 949 01 Nitra
Šéfredaktor: P. Martin Štefanec SVD;
Redaktori: P. Ján Halama SVD, P. Peter Kubík SVD,
P. Martin Madassery SVD; P. Tomáš Gerboc SVD;
Jazyková úprava: Zuzana Fyodorovová;
Grafická úprava: Juraj Vontorčík – SON;
Vytlačili: Polygrafia Gutenberg, s.r.o., Banská Bystrica;
Objedn. zasielajte na adresu red.: „Časopisy“, Spoločnosť Božieho Slova, Misijný dom Matky Božej, Kalvária 3,
949 01 Nitra; Tel.: 037/ 776 94 29,
ISSN 1337-4842, EV 3324/09
Periodicita vydávania: mesačník
IČO vydavateľa: IČO 00 586 757
Webová stránka: www.verbisti.sk, e-mail: hlasy@svd.sk

Milí misijní priatelia!

V septembri budeme prežívať viacero krásnych a významných sviatkov. Okrem iného budeme sláviť Povýšenie sv. kríža. Ježiš priniesol za človeka obetu na kríži. Kríž je symbol vykúpenia, symbol víťazstva lásky nad zlom hriechom a smrťou. Každý, kto sa modlí pred krížom a uctieva Ježiša Krista ako svojho Pána, dáva tým jasne najavo, že si váži nesmiernu Božiu lásku k nám ľuďom a od Boha prijíma milosti a silu. Nemôžeme sa pozerať na kríž bez Krista, nemôžeme oddeľovať Ježiša od kríža. Kríž bol Ježišov údel a je teda aj údelom každého kresťana niesť a denne prijímať svoj kríž, obetovať sa Bohu a pre ľudí.

Tým na seba zvolávame Božie požehnanie, pretože kríž je požehnaný. Nie je ani potupou, hanbou, ani záťažou, či neúnosným bremenom, ale je požehnaním. A čím viac požehnania prijímame do pozemského života, tým viac sa môžeme premieňať a máme tak väčšiu nádej na vstup do večného života, do Božieho kráľovstva. Iba ten, kto poslúcha Boha a má v sebe dostatok pokory, dokáže prijať a niesť svoj kríž, a zároveň aj zvládať pomoc druhým. Takéhoto človeka totiž posilňuje sám Kristus a zároveň na druhej strane, aj jemu posiela na cestu pomocníkov. Veď vo Svätom Písme sa píše: Neste si navzájom bremená a pomáhajte si ako bratia a sestry.

Kto verí v Ježiša Krista, nemôže zmýšľať sebecky, myslieť len sám na seba, alebo by aspoň mal byť z tohto myslenia a konania postupne oslobodzovaný, uzdravovaný, tak ako boli uzdravení starozákonní ľudia na púšti, kedykoľvek sa pozreli na medeného hada. Veľa svätých dosvedčuje, že najväčšiu silu a múdrosť pre svoj život získali práve pri modlitbe pred Ježišovým krížom, veď z Ježišovho boku stále vyvierajú prúdy lásky a milosti. Ježiš na kríži ľudsky zomrel, ale vstal z mŕtvych a žije. V tomto mesiaci si zvlášť budeme uctievať Ježišov kríž na sviatok Povýšenia sv. kríža. Zadívajme sa s láskou a vďačnosťou na kríž a uvažujme o veľkej obeti, ale predovšetkým o veľkej Božej láske k nám ľuďom.

Páter Martin Štefanec SVD
šéfredaktor

DÔLEŽITÉ OZNAMY

Sv. omšu za odberateľov Hlasov
odslúžim 1. septembra, za horliteľov 2. septembra 2021.
Šéfredaktor

▲ **Katolícke rehoľné sestry zostávajú v Kábule**

Keď z Afganistanu odchádzajú predstavitelia Západu, prišla do Kábulu ďalšia katolícka rehoľná sestra. Bude pracovať v jedinom stredisku pre postihnuté deti v krajine. „Násilia a chudoby pribúda, sme tu veľmi potrebné," tvrdia rehoľné sestry. Asociácia „Pre deti Kábulu" bola založená v roku 2004 a bola reakciou na výzvu Jána Pavla II. na pomoc tým najmenším. Do pomoci sa zapojilo štrnásť rôznych rehoľí. „Po stiahnutí západných vojsk je návrat k vláde Talibanu stále pravdepodobnejší a máme obavy z budúcnosti, ale svojho záväzku sa nevzdáme," hovorí indická rehoľníčka, ktorá v súčasnosti vedie centrum v Kábule. Sestra Teresia Crasta poukazuje na to, že „násilie v tejto krajine je každodennou realitou" a „krv tečie ulicami ako voda". Každý deň pomoc centra využije 50 zdravotne postihnutých detí vo veku 6 až 12 rokov. Väčšina z nich pochádza z najchudobnejších rodín, ktoré im nedokážu zabezpečiť ani jedlo, nieto ešte rehabilitácie a prístup ku vzdelaniu. Okrem troch rehoľníčok celý personál tvoria Afgánci. „Pandémia spôsobila, že centrum bolo na chvíľu zatvorené, ale potom sme rodinám detí poskytli potravinovú pomoc," hovoria sestry. Aj keď je situácia neistá, v novom školskom roku mienia prijať ďalšie deti, pretože nikto v krajine zdravotne postihnutým nepomáha. Sestry hlásajú evanjelium bez použitia slov. "Mimo nášho domu sa nemôžeme priznať ku Kristovi, ale každý vie, že sme kresťania a vážia si, čo robíme pre núdznych," hovorí sestra Shahnaz Bhatti z Pakistanu. Sestry svoju budúcnosť zverujú Bohu a nehodlajú opustiť deti v núdzi. •

▲ Santiago de Compostela má nádej, že bude hostiť v lete 2022 pápeža Františka

Santiago de Compostela má nádej, že bude hostiť v lete 2022 pápeža Františka. Budúci rok pri hrobe sv. Jakuba, v miestnej katedrále sa bude konať Európska púť mládeže. Iniciatíva bola oficiálne predstavená 7. augusta v tomto španielskom meste. Púť sa koná v Roku sv. Jakuba, ktorý Svätá stolica predĺžila kvôli pandémii na rok 2022. Metropolita zo Santiaga de Compostela, arcibiskup Julián Barrio pripomenul, že mesto kedysi nazývali „Jeruzalemom Západu". Zdôraznil, že je povinnosťou Cirkvi zasiať nádej tvárou v tvár „sociálnym rozporom", ktoré znamenajú, že najslabší, najmenší a najchudobnejší majú veľmi málo dôvodov na nádej. Arcibiskup počas modlitby s dobrovoľníkmi pripravujúcimi púť poukázal na potrebu väčšej duchovnosti. Európska púť mládeže do Santiaga de Compostela sa má konať 3.-7. augusta 2022. •

■ Vzniká Globálny katolícky pakt o rodine, poslúži na podporu rodiny

Vatikán začiatkom augusta spustil tvorbu Globálneho katolíckeho paktu o rodine. Ide o projekt na podporu rodiny vo svetle sociálnej náuky Cirkvi, ktorý vznikol pri príležitosti „Roka rodiny Amoris Laetitia" vyhláseného pápežom Františkom. Do projektu budú zapojené katolícke univerzity z celého sveta. Ich práca bude predstavená pred začiatkom Svetového stretnutia rodín 2022. Projekt iniciovalo Dikastérium pre laikov, rodinu a život a Pápežská akadémia sociálnych vied, v spolupráci s Medzinárodným centrom rodinných štúdií o rodine (CISF). Ako vysvetľujú organizátori v komuniké zo 6. augusta, katolícke univerzity a ich študijné a výskumné centrá zamerané na rodinu budú zhromažďovať študijný materiál o kultúrnom a antropologickom význame rodiny so zameraním na rodinné vzťahy, sociálnu hodnotu rodiny a osvedčené postupy v rodinnej politike na medzinárodnej úrovni. Ich práca ohľadom paktu bude predstavená v rámci záverečného podujatia, ešte pred Svetovým stretnutím rodín, v júni 2022. •

▲ Na medzinárodnom kongrese vystúpi aj patriarcha Bartolomej I.

Mesiac pred začiatkom 52. medzinárodného eucharistického kongresu v Budapešti maďarský biskup Gábor Mohos potvrdil, že na kongrese sa zúčastní aj ekumenický patriarcha Bartolomej I. Biskup Mohos v televízii M1 uviedol, že konštantínopolský patriarcha vystúpi 11. septembra na začiatku veľkej večernej omše pred budovou parlamentu na Kossuthovom námestí. Pomocný budapeštiansky biskup Gábor Mohos má na starosti miestny sekretariát prípravy na kongres, na konci ktorého pápež František absolvuje sedemhodinovú návštevu Budapešti. Svätý Otec bude 12. septembra na záver osemdňového kongresu predsedať svätej omši. •

▲ Ďalšia držiteľka Nobelovej ceny je členkou Pápežskej akadémie vied

Pápež František menoval za riadnu členku Pápežskej akadémie vied ďalšiu držiteľku Nobelovej ceny. Tentokrát ide o odborníčku v oblasti chémie, mikrobiológie a genetiky, profesorku Emmanuelle Marie Charpentierovú. Spomínaná vedkyňa, ktorá je pôvodom z Francúzska, získala Nobelovu cenu za chémiu v roku 2020 spolu s prof. Jennifer Anne Doudnovou za vývoj metódy úpravy genómu CRISPR-Cas9. Nová členka Pápežskej akadémie vied momentálne pôsobí v Berlíne, kde založila aj Jednotku Maxa Plancka pre vedu o patogénoch (Max Planck Unit for the Science of Pathogens). •

Rob veci so srdcom

Text: P. Milan Bubák SVD
Foto: P. Martin Štefanec SVD

Všetci asi poznáte scénu, ktorá sa rozličným spôsobom a v rozličných variáciách opakuje: Rodina je zhromaždená doma, všetci pohromade. Zrazu niekto zvoní. Matka sa pozrie von oknom cez záclonu. Vidí prichádzať príbuzných, na ktorých práve nemá chuť. Vzdychne si: „Ký čert sem týchto ľudí práve teraz nesie!“ Malé deti to počujú. Keď ale otvorí, jej slová budú trocha iné: „Ó, aká milá návšteva! Sám Pán Boh vás sem poslal. Akí sme šťastní, že k nám prichádzate!“ Divadlo. Navonok sú hostia prijatí. Vo vnútri ale nie. Návšteva nebola prijatá srdcom. Je jasné, že celý rozhovor bude aj podľa toho prebiehať.

Poznáte zo života veľa situácií, ktoré sa odohrávajú len na rovine púheho vonkajška. Napríklad nedeľná alebo sviatočná bohoslužba. Mal by to byť čas, kedy sa ľudia stretávajú so Svätým Svätých. Namiesto toho si tam ale vykonávajú folklórny alebo nejaký iný spoločenský (ba dokonca politický) obrad. Spomeňte si na mnohé tie parády, ktoré sa hlavne po našich dedinách stále ešte poriadajú. (Alebo na niektoré oficiálne štátne návštevy pri istých vrcholných cirkevných obradoch.) Navonok veľká sláva, no srdce účastníkov je dosť často neprítomné.

Okrem bohoslužieb sú tu aj iné oblasti, kde sa môže čosi podobné vyskytnúť. Dosť často to vidíte na mnohých stretnutiach ľudí, ktorí sú tam prítomní len fyzicky, mysľou a srdcom sú úplne inde. Často sa takto stretnete aj s jedincom. Máte ho v izbe, rozprávate sa s ním, no cítite, že on tam nie je. Mysľou a srdcom je preč. Stretnúť sa s takýmto človekom znamená stretnúť sa s tieňom. Rozprávate mu, avšak v skutočnosti s ním vôbec nekomunikujete. Keď sa rozídete, vaše pocity sú zmiešané. Pripadá vám to ako decembrové slnko: síce zasvieti, ale jeho žiara je taká slabá, že sneh alebo ľad nedokáže ani len načať (tobôž roztopiť).

Skutočná prítomnosť je úplne iná: je v nej srdce, slová, ktoré sa tu hovoria, plynú z neho. Ak naše slová majú byť pravdivé, musia nevyhnutne vychádzať zo srdca. Ak prichádzajú len z úst, ich zvuk je obyčajne veľmi dutý. Hoci sú múdre a inteligentné, predsa nedokážu presvedčiť alebo inšpirovať nikoho.

Môžeš mi otvoriť dokorán dvere svojho bytu, ale ak mi zároveň neotvoríš aj dvere svojho srdca, budem sa cítiť dobre? Budem tam ako nevítaný hosť.

Vezmime si napríklad slová odpustenia. Ak nepochádzajú zo srdca, na čo sú dobré? Ani toho, ktorý nás urazil, ani nás samých neoslobodia. Alebo si vezmime slová o pokoji. Ak nie sú hovorené zo srdca, budú schopné priniesť a nastoliť pokoj? Samozrejme, že nie. Alebo slová privítania, napríklad z epizódky, ktorú som spomenul v úvode. Môžeš mi otvoriť dokorán dvere svojho bytu, ale ak mi zároveň neotvoríš aj dvere svojho srdca, budem sa cítiť dobre? Budem tam ako nevítaný hosť. Iba slová a skutky, ktoré vychádzajú zo srdca, budú schopné nastoľovať a šíriť dobro. A prítomnosť bez srdca je ako ohnisko alebo krb bez ohňa.

Ježiš na tento jav poukazuje v Markovom evanjeliu, 7. kapitola, verše 1-8. 14-15. 21-23. Ľuďmi, ktorí stoja v centre javiska, sú farizeji. Na ich správaní bolo vidno, že boli na míle ďaleko od toho, o čom hovorili a čo robili. Ich skutky boli perfektné, ale nikoho neoslovovali, pretože tam chýbalo srdce. Ich skutky boli prítomné, ale oni prítomní neboli.

Prečo to robili?

Objavil som tri možné dôvody. Pouvažujme o nich a skúsme sa v nich hľadať aj my sami. Farizej sa totiž nachádza v každom jednom z nás.

Dôvod politický

Prvým dôvodom môže byť dôvod „politický“: Ich náboženstvo bolo náboženstvom „štátnym“, a tak teda robili

to, čo sa od nich požadovalo, pretože nielenže nechceli byť čiernymi ovcami, ale navyše chceli aj postupovať po spoločenskom rebríčku. Preto robili to, čo sa páčilo a čo sa počítalo. Neboli v opozícii. Boli konformní s vtedajším trendom.

Tento dôvod by som tak trocha - hoci nie celkom - nazval aj dôvodom hysterickým. Hysterik je človek, ktorý nevidí prameň svojho šťastia v sebe, ale mimo seba: v ľuďoch, ktorí ho obklopujú a na ktorých mu záleží. Snaží sa preto vzbudzovať pozornosť. Hrá divadlo. V tomto divadle sa snaží byť v strede javiska. Pre hysterika aj ten najnepatrnejší skutok má charakter divadelného aktu: Keď napríklad požiada o soľničku pri stole, robí to s pátosom Shakespeareovho Hamleta. Chce, aby si ho všímali, aby mu venovali pozornosť, aby ho chválili za to a aby ho za to hodnotili, keď nie inak, tak aspoň pasovaním na výnimočne nábožného človeka. Hoci väčšina farizejov tohto typu nebola a ani nie je chorobne hysterická, tieto črty tam sú.

Neprijali celkom Boha

Bol tu ale aj iný dôvod. A to, že Boha neprijali celkom do svojho života. Ten predchádzajúci dôvod bol asi dôvodom pre tých, ktorí nemuseli nevyhnutne počítať s Bohom. Ľudia tohto prvého typu mohli byť – a verím, že vo väčšine prípadov aj boli – ateistami. Neverili v Boha, s Bohom vo svojom živote nepočítali, a tak robili iba akty, ktoré sa vyžadovali, alebo ktoré im samým slúžili. Boli to akty vyprázdnené od obsahu. Tento druhý dôvod bol ale odlišný. Títo v Boha verili, ale potrebovali si stále kupovať jeho priazeň a lásku. Pre nich bol Boh ako moloch, ktorý potreboval stále novú obeť, a ktorý nikdy nemal dosť. Pre nich bol Boh príšerou, ktorá im ich život znepríjemňovala a bez ktorej by sa boli najradšej zaobišli. Preto konali skutky, kopili ich jeden na druhý a čakali, koľko ešte. Takáto nábožnosť nie je nábožnosťou šťastnou. Robí z človeka otroka. A tak nečudo, že človek takéhoto typu sa oslobodí od takéhoto Boha hneď, akonáhle mu to je možné.

Potreba niečo si dokázať

Je tu ale aj tretia skupina ľudí, a to sú ľudia, ktorí potrebujú dokazovať niečo sami sebe. Ani nie tak ľuďom (ako prvá skupina), ani nie iba Bohu (ako druhá skupina), ale sami sebe. Nemajú pevné sebavedomie, podceňujú sami seba, neveria si, nenávidia sa. Ich doterajší životný štýl ich nenapĺňal, a preto ho potrebujú zmeniť. Títo ľudia často začnú duchovný život so skutkami odriekania, s obradmi a rituálmi, a so skutkami lásky a darovania sa. Robia to však násilne a neslobodne. Chcú si dokázať, že oni vedia darovať samých seba a že sú schopní aj hrdinských skutkov a obetí. Takýto život je znova životom neslobodného „burlaka“. Často týchto ľudí vidíte dokonca až na takých postoch, ako je rehoľný život alebo kňazstvo. Je u nich síce presvedčenie o správnosti a kráse cesty, ale neprijatie tejto cesty v slobode a v láske. Navonok sa nútia, ale ich vnútro je ďaleko. Je to život frašky a vnútorného nešťastia. Do tejto tretej skupiny ľudí často patria podľa mojej osobnej skúsenosti ľudia s ťažkým detstvom a pochádzajúci z rozvrátených rodín, alebo konvertiti, ktorí majú za sebou búrlivý a ťažko hriešny životný štýl, no ich cesta ku konverzii sa kdesi zasekla.

Aké je riešenie? Daj Mu srdce. Boh chce naše srdce, nie naše skutky. Skutky prídu samé tam, kde je srdce. O tomto je celé evanjelium. Treba si pretvárať svoje srdce, jeho motívy, jeho smer, jeho túžby. Mali sme nedávno sviatok sv. Augustína. Spomeňte si na jeho výrok: „Pre seba si nás stvoril, Bože, a nespokojné je naše srdce, pokým nespočinie v tebe.“

Pane, daj, aby celá moja spiritualita bola spiritualitou srdca.

Burlak = zo známeho obrazu istého ruského maliara „Burlaky na Volge“. Sú to muži, ktorí namáhavo ťahajú lanom proti prúdu rieky obrovskú loď.

Udalosti

Misijné prázdniny miništrantov – Zubák 2021

25. – 30. júla sa v obci Zubák konali Misijné prázdniny miništrantov – tábor, ktorý verbisti organizujú už niekoľko rokov pre miništrantov našich farností.

Viac ako štyridsať miništrantov sa počas jednotlivých dní zamýšľalo nad životom sv. Jozefa a naplno sa venovalo športu, hrám a bodovaným súťažiam. Taktiež boli na púti na hore Butkov, na rozhľadni neďaleko Zubáka a v poslednú noc absolvovali nočnú hru.

Program pripravili animátori a bohoslovci verbisti pod vedením pátra Tomáša Baleju SVD. Medzi účastníkov tábora zavítali i P. provinciál Pavol Kruták a pátri: Johny Ambattu, Matej Reiner, Tomáš Gerboc a Pavol Hudák. •

Kostol v Nitre na Kalvárii má obnovený interiér

Pútnici, ktorí sa tento rok prídu na nitriansku Kalváriu poďakovať Matke Božej, už nenájdu kostol v takom stave ako minulý rok. Interiér Kostola Nanebovzatia Panny Márie v Nitre prešiel obnovou. Po kompletnej výmene elektrickej inštalácie a osvetlenia sa v chráme vykonal reštaurátorský výskum. Po dohode s Krajským pamiatkovým úradom v Nitre sa zvolila starobiela farba, ktorou bol vymaľovaný takmer celý kostol. Iba čelná stena má svetlosivý odtieň. Nástenné maľby lemuje nový rám sivej farby a maľba nad hlavným oltárom má rám zlatej farby. Výmaľba kostola bola realizovaná vďaka darom dobrých ľudí a podpore Nitrianskeho samosprávneho kraja. Už teraz sa tešíme, ak sa nám na budúci rok podarí vymaľovať aj fasádu pútnického a farského kostola. •

Gorazdov Močenok a duchovná obnova

Divadelný festival Gorazdov Močenok, ktorého súčasťou býva bohatý duchovný program, sa konal v Močenku od 25. júla do 1. augusta 2021. Do programu sa aktívne zapojili i pátri verbisti. P. Peter Vagaš SVD a P. Tomáš Gerboc SVD viedli trojdňovú duchovnú obnovu (od nedele do pondelka). V rámci duchovnej obnovy celebrovali vo farskom kostole v Močenku a na filiálke v Hornej Kráľovej. Taktiež navštívili dva domovy dôchodcov, kde vysluhovali sviatosť zmierenia a slávili liturgiu. V pondelok podvečer mal prednášku o vzťahoch pre mužov P. Tomáš a v utorok pre ženy P. Peter. V utorok po večernej sv. omši bola vo farskom kostole moderovaná adorácia, ktorú sprevádzal spevácky zbor Cor Unum z Farnosti Nitra – Kalvária. Do programu sa zapojil i P. Peter Dušička SVD, ktorý v piatok viedol večerný program a slúžil sv. omšu. •

▲ **Poďakovanie P. Mizeráka SVD za podporu projektu "Topánky pre Kubu"**

Drahí dobrodinci a misijní priatelia!

Veľmi pekne ďakujeme za tak rýchlu podporu na kúpu topánok pre deti a mladých na Kube, presnejšie do farnosti Cayo Mambí (ale nie len tam). My sme už začali s vybavovaním potrebných vecí na nákup v Paname a vďaka vašej štedrosti budeme môcť dokonca kúpiť trocha viac topánok, ako sme plánovali. Samotné zadováženie topánok si vyžaduje trocha času – samotná kúpa topánok a ich odoslanie je do 2 týždňov. Topánky potom prídu do Havany, nasleduje colnica a cesta k nám na východ. Celý tento proces vraj trvá niekedy mesiac a pol, ba niekedy až 2 mesiace. Každopádne na začiatku školského roka 2021 niekedy v septembri, by sme topánky už mohli mať…

Ešte raz vám zo srdca chceme poďakovať. Našu radosť a úsmevy z tohto podareného projektu zatiaľ nevidíte, ale posnažím sa, keď topánky prídu, aspoň niečo z toho zachytiť fotoaparátom (teda mobilom :).

Nech vám Boh žehná

P. Lukáš Mizerák SVD

Na projekt P. Lukáša Mizeráka SVD „Topánky pre Kubu" sa ku dňu 21.7.2021 vyzbieralo 2438 eur. Všetkým dobrodincom ďakujeme. •

UDALOSTI

september 2021

1. september – Svetový deň modlitieb za ochranu životného prostredia;
3. september – Sv. Gregor Veľký, patrón Spoločnosti Božieho Slova;
5. september – Sv. Matka Terézia z Kalkaty – zakladateľka kongregácie Misionárok lásky;
8. september – sviatok Narodenia Panny Márie, výročie založenia Spoločnosti Božieho Slova (r. 1875)
12. september – P. Alojz Lazecký SVD – 130 rokov od narodenia (1891);
14. september – Sviatok Povýšenia Svätého kríža;
15. september – Slávnosť Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska; patrónka slovenskej provincie Spoločnosti Božieho Slova; sv. omša so Svätým Otcom Františkom v Šaštíne;
27. september – Sv. Vincent de Paul, patrón Spoločnosti Božieho Slova;
28. september – Narodeniny P. Pavla Krutáka SVD, provinciála Spoločnosti Božieho Slova na Slovensku (1957);
29. september – Sviatok sv. Michala, Gabriela a Rafaela, archanjelov, patrónov Spoločnosti Božieho Slova; Br. Celestín Michal Lyžičiar SVD – 120 rokov od narodenia (1901).

◆◆◆

Misijný úmysel apoštolátu modlitby na mesiac september:
Aby sme všetci vedeli robiť odvážne rozhodnutia v prospech jednoduchého životného štýlu, šetrnému voči životnému prostrediu, a aby sme sa tešili z mládeže, ktorá si radikálne osvojila tento štýl.

SVD

Misijná služba medzi mladými v Zimbabwe a jej nové formy

• P. Kamil Kočan SVD sa v Zimbabwe venuje vysokoškolskej mládeži

Text: P. Martin Štefanec SVD
Foto: Archív P. Kočana SVD

Páter Kamil Kočan pôsobí v meste Bulawayo, čo je druhé najväčšie mesto v Zimbabwe. Pracuje už sedem rokov medzi študentami vysokoškolákmi. Mladým rozumie, počúva ich, pomáha im, odpovedá na ich otázky a hlavne je s nimi a prináša im Ježiša vo sviatostiach. V letných mesiacoch zavítal po troch rokoch na dovolenku domov a nezabudol ani na čitateľov Hlasov, aby sa s nami podelil o niekoľko informácií zo svojej misie v Zimbabwe.

Ako ste prežívali v Zimbabwe to najťažšie obdobie korony?
Na začiatku si väčšina ľudí myslela, že „nás sa to netýka“, lebo to je iba choroba Číňanov a bielych ľudí. A my, keďže sme v Afrike a Pán Boh nás miluje, tak nám sa nič nestane. Takže zo začiatku to bol taký toxický pozitivizmus, ktorý sa prejavoval jednak u obyčajných ľudí, ale aj zo strany vlády a ministerstiev. Potom, keď sa objavili nejaké prvé prípady potvrdené v okolitých krajinách, tak začal veľký chaos a všetko sa začalo vo veľkom zatvárať a nastali veľmi prísne opatrenia. Dokonca prísnejšie ako v Európe. A tie potom spôsobili to, že ľudia mali problém prežiť.

Tým, že boli ľudia pozatváraní doma a ani nemohli vyjsť von, tak nemohli na trhoch predávať, kupovať... U nás sa nedá veľmi kupovať do zásoby na dlhšie. Nemohli si ísť do banky vybrať peniaze, ktoré im posielajú rodinní príslušníci zo zahraničia. Takže toto spôsobilo, že ľudia začali šomrať a potichu sa búriť. Potom sa postupne začali uvoľňovať opatrenia. V Zimbabwe sme sa viac-menej prispôsobovali tomu, čo sa dialo v Juhoafrickej republike. Keď Juhoafrická republika zatvorila hranice, aj my sme zavreli hranice o dva dni nato. Keď Juhoafrická republika vyhlásila, že treba nosiť rúška, tak sme začali nosiť rúška aj v Zimbabwe.

Ako prežívali lockdown ľudia, ktorí žijú v jednoduchých domoch, chatrčiach? Dalo sa tam vôbec počítať s nejakou disciplínou?
Vychádzali v noci, keď nebolo toľko polície a vojska na cestách. Ale videli aj vládni predstavitelia, že sa to nedá udržať, takže potom postupne uvoľňovali, aby ľudia si boli schopní zohnať nejaké peniaze na jedlo. Celkovo ľudia »»

v Zimbabwe žijú v takej veľkej bázni, až strachu pred tými všetkými nariadeniami, takže sa to snažili všetko dodržiavať. Všetky opatrenia platili iba v mestách. Na dedinách to bolo celkom iné. Existujú dediny, kde ľudia doteraz nevedia a neveria, že korona existuje. Berú to tak, že masky a iné opatrenia sú pre ľudí v meste a ich sa to netýka.

Ako to ovplyvnilo účasť na sv. omšiach?
Boli zakázané všetky cirkevné aktivity na dosť dlhú dobu, potom sa to na chvíľu uvoľnilo a znova museli byť zatvorené všetky kostoly. Od polovice júna sú kostoly znova zatvorené.

Tvojou hlavnou misiou je univerzitná mládež. Ako vyzerá tvoja pastorácia medzi mladými?
Pracujem na desiatich vysokých školách. Najväčšia z nich je Univerzita vedy a techniky, ktorá má okolo 4 tisíc študentov. Potom sú tam menšie, napríklad polytechnická škola, sú tam dve školy pre učiteľov, dve školy pre zdravotné sestry, banícka škola, Katolícka univerzita, hotelová škola a ešte nejaké menšie školy. Na týchto školách pôsobím. Ale keďže u nás je len malý počet katolíkov, asi len 2 % obyvateľstva, tak to nie je masová práca. Skôr je to individuálna práca s mladými kresťanmi. Keď máme sv. omše alebo nejaké mládežnícke akcie, tam určite neprichádzajú stovky ľudí.

Čo tých mladých, ktorí sú veriaci, najviac priťahuje k Bohu? Čo ich oslovuje na našej viere?
To je naozaj rôzne. Každý si tam nájde niečo iné. Pre študentov, ktorých som pripravoval na sviatosti, to bolo spoločenstvo Cirkvi. Boli oslovení tým, ako žijeme vzťahy v Cirkvi, ako si kresťania pomáhame, ako sa snažíme žiť lásku v Katolíckej cirkvi. Potom tiež ich oslovilo oslobodenie od strachu. Vlastne ich pôvodná kultúra a iné náboženstvá a cirkvi, ktoré sú tam, veľmi používajú strach na ovládanie ľudí. A tak sa často stáva, že ľudia žijú celý život v strachu. A keď prídu do Katolíckej cirkvi a zistia, že nikto ich nebude k ničomu nútiť a že Kristus im priniesol slobodu, tak to ich motivuje.

Spomínaš veľa škôl, kde pôsobíš. Ako je to tam organizované? Mladí prichádzajú do nejakého pastoračného centra?
Nie, nemáme pastoračné centrum, kde by sa stretávali. Na každej škole je to inak. Napríklad študenti z tej najväčšej univerzity prichádzajú k nám do misijného domu, kde pod takým prístreškom, čo máme pri misijnom dome, slávime sv. omše a máme ostatné akcie. Teraz počas korony sme boli iba vonku pod stromami. Potom sú niektoré školy, ktoré boli postavené Katolíckou cirkvou, takže tie majú kaplnky. Tam sme v kaplnkách. A sú školy, ktoré boli postavené štátom, tak tam máme vyhradenú obyčajne

nejakú učebňu, ktorú môžeme používať 1-2-krát do týždňa. A potom sú aj také školy, kde nás nechcú ani vidieť a kde mňa ako kňaza ani nevpustia dnu. Vedenie školy má anti-katolícke nálady, tak tam to riešime tak, že sa stretáme so študentami u nejakej rodiny, ktorá je blízko školy.

Ako prežíva mladý človek v Zimbabwe svoj život na vysokej škole? Je to podobné ako na Slovensku? Hľadajú si vzťahy, ktoré vedú potom aj k manželstvu, podobne, ako tomu je u nás?
Je to niečo podobné, ale v oveľa menšej miere. Na tých školách sú tak vymyslené programy, že učivo je veľmi nahustené. Väčšina študentov nemá čas ani na nič iné, iba na štúdium a základné prežitie, to znamená niečo si uvariť, oprať si veci. Na väčšine škôl nie sú jedálne, tak študenti si to riešia sami. Majú veľa prác do školy, ktoré musia písať každý týždeň, takže na vzťahy im neostáva veľa času. To si môžu dovoliť len tí šikovnejší. Ale pravda je taká, že aj keď si začnú nejaké také vzťahy, viac ako priateľské, tak im väčšinou nevydržia po tom, keď odídu zo školy. Je veľmi málo takých párov, ktoré sa našli počas štúdia a potom sa aj zobrali. Za celý čas, čo medzi nimi pracujem, viem iba o dvoch takých pároch, ktorí sa našli na vysokej škole a uzavreli manželstvo.

Z akých rodín pochádzajú tvoji študenti? Ako vnímajú rodinu?
Rodinu vnímajú ako hodnotu. Len nie každý má odvahu žiť túto hodnotu.

- Mladý človek je citlivý k životu a hľadá Boha
- Ako všade na svete, i v Zimbabwe mladí radi chodia do prírody a trávia čas spolu

Takých rodín, ktoré tvoria otec, mama a deti, je dosť málo. Možno 5-10 % je kompletných, ale inak sú väčšinou slobodné mamy, slobodní otcovia, keď mama zomrela, alebo dokonca len babka a vnúčatá. Alebo veľa detí nežije so svojimi rodičmi, ale žijú so strýkom alebo tetou, komu boli pridelení, pretože už bolo veľa detí v ich dome a ich rodičia si nemohli dovoliť ich živiť, tak ich posunuli niekomu ďalej vo vlastnej rodine. Je to rôzne.

Môžu si dovoliť študovať aj študenti, ktorí sú šikovní, alebo sa do mesta dostanú len študenti z bohatších pomerov?
Je to prevažne vyššia stredná vrstva. Tí úplne najbohatší neštudujú v Zimbabwe, tých posielajú rodičia do zahraničia, a teda u nás študujú študenti väčšinou zo strednej vrstvy, ktorých rodičia pracujú buď v štátnej správe, alebo ako učitelia, tak títo nejako vedia zo svojich platov zaplatiť vysokú školu deťom. Vlastne z chudobných rodín aj zo vzdialenejších dedín sa dá dostať na vysokú školu, lebo sú tam rôzne štipendiá, ktoré ponúka vláda, alebo rôzne neziskové organizácie. Ak sa študent usiluje a dobre sa učí, dostane sa dosť ďaleko. Dá sa to.

Ako sa mení situácia ekonomicky? Keď to porovnáš na začiatku tvojho pôsobenia a teraz, je cítiť pokrok v životnej úrovni ľudí?
Žiaľ, nedá sa povedať, že by sa situácia menila k lepšiemu. Stále je v Zimbabwe obrovská nezamestnanosť. Oficiálne vyše 90 %. Ľudia robia, čo vedia, ale to nestačí. Snažia sa niečo kupovať a predávať niekde inde, a takto si niečo zarobiť. Politici majú veľké plány. Sľubujú, že sa to zlepší do roku 2035.

Aká je situácia v Cirkvi? Buduje Cirkev nové kostoly, má dostatok personálu aj prostriedkov na svoju činnosť?
Veľa prostriedkov treba na cestovanie, lebo farnosti a filiálky sú od seba veľmi vzdialené. Stavby sa robia veľmi opatrne. V každej diecéze sa nestavajú viac ako 2-3 veci naraz. Biskupstvo to vždy manažuje, ale vždy je potrebná pomoc zo zahraničia. Stavby sa robia jednoduché, praktické a finančne nenáročné.

Ako ľudia môžu pomôcť misii v Zimbabwe?
Dá sa pomôcť v prvom rade modlitbou, potom ak niekto vie po anglicky, dá sa pomôcť cez sociálne siete. Veľmi rád ho zacvičím a nech pomáha mládeži v otázkach viery. Ďalej dá sa prísť na nejakú krátku dobu aj osobne a pomôcť priamo na mieste ako dobrovoľník. Dajú sa aj finančne podporiť rôzne naše projekty. Napríklad je reťaz pomoci, že niekto daruje finančnú pomoc študentovi na dokončenie štúdia. Keď ten študent začne pracovať, tak rovnakou sumou alebo vyššou pomôže ďalšiemu študentovi, ktorý je v rovnakom rozpoložení, ako bol on sám pred niekoľkými rokmi. Z jednej darcovskej sumy sa vytvorí celá reťaz a pomáha to postupne mnohým. Potom je možnosť prispieť na lieky a zdravotnú starostlivosť, lebo to je u nás v Zimbabwe veľmi drahé. Zistili sme, že toto je najefektívnejšia pomoc. Pomôcť niekomu po zdravotnej stránke. Lebo pokiaľ človek nie je zdravý, tak mu nepomôže, ani keby mal dobrú prácu. Tento projekt sa volá „Zdravie nad zlato“. Potom sme začali s adopciou budúcich učiteľov. Je možné si na diaľku adoptovať študenta pedagogiky, ktorého vyškolia za 3 roky, ale potrebuje na to finančnú pomoc. Keď takíto katolícki študenti po skončení školy dostanú prácu, sú schopní urobiť veľmi veľa dobra, keď prinášajú evanjeliové hodnoty do škôl. A ešte knihy. Máme knižné centrum a dá sa urobiť taká vec, že darca daruje nejakú sumu. Urobí sa darovací kupón. Obdarovaný si za to vyberie knihy v našom knižnom centre a zároveň berie na seba úlohu, že sa

›››

za darcu pomodlí. Všetky tieto projekty pomôžu ľuďom v Zimbabwe a pomôžu aj mne tým, že ma odbremenia od práce, ktorú vykonávam.

Ako prebieha pomoc – evanjelizácia cez WhatsApp?
Mladí potrebujú vysvetlenie niektorých vecí o viere, o vzťahoch, ktorým možno nerozumejú a potrebujú v tom pomôcť. To je pre nich veľká vec. Mať niekoho, na koho sa môžu obrátiť s otázkami. Niekedy je v Zimbabwe dosť ťažké nájsť takých ľudí, ktorí sú ochotní niekoho sprevádzať. Viem si celkom predstaviť, že mladí zo Slovenska by mohli v tomto pomôcť. Nech sa mi ozvú.

Koľko vás teraz pôsobí verbistov v Zimbabwe a akým činnostiam sa venujete?
V Zimbabwe nás je teraz 26 verbistov. Traja sú na ceste, lebo niekde študujú a čoskoro budú k dispozícii. Väčšina nás verbistov pracuje vo farnostiach, alebo zakladáme nové farnosti. Alebo pracujeme vo farnostiach, ktoré sú veľmi mladé. Pracujeme na tom, aby tieto farnosti boli dostatočne sebestačné a potom ich odovzdávame domácemu diecéznemu kléru. Niektorí sme v špeciálnych apoštolátoch. Ja pracujem medzi študentami, ďalší spolubrat v hlavnom meste pracuje v Biblickom apoštoláte. Prekladá biblické materiály, katechizmy, zabezpečuje tlač v miestnom jazyku. Máme nahrávacie štúdio, ktoré využívajú aj miestni umelci. Máme biblické centrum na druhom mieste krajiny, ktoré pripravuje biblické kurzy pre katechétov, kňazov...

Kedy sa vraciaš naspäť?
Dúfam, že sa mi podarí vrátiť aj popri súčasných opatreniach. Mal by som tam byť koncom augusta, lebo začína školský rok. Už sa teším na nových študentov, na prácu s nimi. Nabehnem znova na svoj štandard akademického roka.

Čo odkážeš priateľom misií na Slovensku?
V prvom rade, že ďakujem za všetku podporu a modlitby. A tiež, aby sa nebáli pomáhať misiám aj novými spôsobmi.

Kongregácia pre evanjelizáciu národov a jej činnosť

Text: TKKBS
Foto: SpC-Vatican

Prinášame pohľad na Kongregáciu pre evanjelizáciu národov, na ktorej čele bol 16 rokov aj slovenský kardinál Jozef Tomko (1985-2001). Informácie o tomto vatikánskom úrade poskytol v rozhovore pre Vatican News jeho súčasný prefekt, filipínsky kardinál Luis Antonio Tagle, ktorý bol do čela menovaný koncom roka 2019.

Osobitným cieľom Kongregácie pre evanjelizáciu národov, ktorá sídli v Ríme na Španielskom námestí, je misionárska činnosť, čiže evanjelizácia národov a zakladanie cirkví v novo-evanjelizovaných národoch. Už od jej počiatkov, keď bola v roku 1622 založená Posvätná kongregácia Propaganda Fide až dodnes, napĺňa svoju počiatočnú misiu byť „hnacím, riadiacim a koordinačným“ centrom misionárskej činnosti, osobitne Missio ad gentes. Toto jej poslanie zostalo nezmenené aj napriek reformám rímskej kúrie.

Kongregácia pre evanjelizáciu národov má zároveň za úlohu pomáhať rímskemu biskupovi v podporovaní misionárskej spolupráce, aby bolo čoraz zreteľnejšie, že celá Cirkev je vo svojej podstate misionárska a aby si celý Boží ľud uvedomil svoj misionársky záväzok a spolupracoval na jeho napĺňaní prostredníctvom modlitby, svedectva života a ekonomickej podpory.

Činnosť Kongregácie pre evanjelizáciu národov je v službe mladým cirkvám.

Kongregácia má teritoriálnu kompetenciu, čiže týka sa príslušných geografických území. Týka sa zakladania či rušenia partikulárnych cirkví, menovania biskupov a ordinárov, vykonávania biskupského úradu v misijných teritóriách. Na starosti má aj formáciou diecézneho kléru (osobitne v seminároch, kde zároveň menuje rektorov), službu kňazov, rehoľný a zasvätený život, apoštolát katechétov a život veriacich laikov. Kompetencie kongregácie boli rozšírené prostredníctvom osobitných fakúlt aj v oblasti disciplíny kléru a zasväteného života v misionárskych oblastiach.

Kongregácia sa na svojich územiach stará aj o pastoračnú službu a o vytváranie cirkevnosprávnych oblastí. Pápežovi pomáha zaistiť pre každú takúto oblasť ordinára. Momentálne pod Kongregáciu pre evanjelizáciu národov spadá celkovo 1119 cirkevnosprávnych oblastí, z nich 516 sa nachádza v Afrike, 484 v Ázii, 76 v Amerike a 46 v Oceánii.

Kongregácia zároveň prispieva k formácii budúcich kňazov. Snaží sa podporovať misionárske povolania u kňazov, rehoľníkov i laikov a zabezpečuje adekvátnu distribúciu misionárov. Na svojich územiach sa stará i o formáciu kňazov, rehoľníkov i katechétov. Podporuje vznik seminárov a sleduje ich chod. V súčasnosti sa kongregácia stará o 800 seminárov, ktoré sú rozdelené na vyššie, propedeutické a nižšie. Študuje v nich takmer 80 tisíc adeptov, o ktorých sa stará vyše dvetisíc formátorov.

Vyšších seminárov je 222, s celkovým počtom 23 138 bohoslovcov. Až 68% z nich je v Afrike, 28% v Ázii, 3% na Americkom kontinente a 1% v Oceánii. O bohoslovcov sa tu stará viac než 1700 formátorov. Propedeutických

seminárov má kongregácia 120 a študuje v nich vyše 6 tisíc chlapcov. Väčšina z nich (až 88%) sa nachádza v Afrike, 12% je v Ázii a 1% na americkom kontinente. Nižších seminárov je 439 s viac než 50 tisíc chlapcami. Opäť tu dominuje Afrika so 75% (Ázia 20%, Amerika 3% a Oceánia1%).

Okrem seminárov má Kongregácia pre evanjelizáciu národov na starosti aj svoje pápežské kolégiá v Ríme, kde sa formujú kňazi pre ich misiu vo svete. Patria sem Pápežské Urbanovo kolégium (založené v roku 1627) na formáciu bohoslovcov, ďalej Pápežské kolégium sv. Petra (1946) a Pápežské kolégium sv. Pavla (1965) pre formáciu kňazov pochádzajúcich z misijných krajín, Kolégium sv. Jozefa pri Pápežskej Urbanovej univerzite, ktoré v minulosti hostilo katechétov, no dnes prijíma kňazov (rektorov, formátorov a vyučujúcich), ktorí prichádzajú na semestrálne rekvalifikačné programy spomínanej univerzity.

Pod kongregáciu spadá aj Kolégium Mater Ecclesiae v Castel Gandolfe, ktoré je vyhradené pre rehoľníčky.

Kongregácia pre evanjelizáciu národov spravuje Pápežskú Urbanovu univerzitu, nazývanú aj Urbaniana. Sídli v Ríme neďaleko Vatikánu a má štyri fakulty: filozofickú, teologickú, kánonického práva a misiologickú. Univerzita má projekt, ktorý dovoľuje rozličným inštitútom, predovšetkým seminárom, pridružiť sa k nej. Takto je v súčasnosti v spojení so 104 inštitútmi z viac než 40 krajín sveta.

Kongregácii pre evanjelizáciu národov patrí aj tlačová agentúra Fides, ktorá prináša správy z misijných oblastí. Súčasťou administratívneho centra Kongregácie v Ríme je aj bohatý a vzácny archív. Rozdelený je na dve časti. Ten historický obsahuje dokumenty spadajúce až do roku 1622. Moderný archív uchováva materiály z posledných 50 rokov.

Súčasťou Kongregácie pre evanjelizáciu národov sú aj na Slovensku dobre známe Pápežské misijné diela. Táto svetová sieť pomáha mladým cirkvám na územiach spadajúcich pod Kongregáciu. Prostredníctvom Pápežských misijných diel podporuje kongregácia aj mnohé rozvojové projekty, ako aj projekty v oblasti vzdelávania i zdravotnej starostlivosti. V roku 2020 išlo o takmer 30 tisíc materských škôl, 60 tisíc základných a 26 tisíc stredných škôl, takmer tritisíc nemocníc, osemtisíc jedální pre chudobných a vyše 500 útulkov pre malomocných.

Napriek všetkému povedať životu áno

Text: Viktor E. Frankl
Foto: Archív SVD

Po skončení vojny počas neuveriteľných deviatich dní napísal Viktor Emanuel Frankl knihu, ktorá na Slovensku vyšla pod názvom Napriek všetkému povedať životu áno. Rozlíšil v nej tri fázy v živote svojom i ostatných väzňov, o ktorých píše takto:

Fáza prvá – „nástupný šok“

„Keď sme dorazili do Osvienčimu, do vagónov vtrhli chlapi vo väzenských uniformách. Vyzerali dobre živení. Hovorili všetkými možnými európskymi jazykmi a pôsobili až neprimerane žoviálne. „Veď títo ľudia nevyzerajú tak zle a aj sa smejú...“ Až do poslednej chvíle, hľadiac na ich okrúhle červené líca sme verili, že všetko sa pre nás skončí dobre. Nemci sa snažili v nás vzbudiť tento dojem. Netušili sme, že ide o táborovú elitu, ktorej úlohou bolo „privítať“ každý nový transport.

Vonku už stál vysoký pestovaný esesák v elegantnej čistučkej uniforme povznesený nad nás úbožiakov nevyspatých a zreteľne strhaných. Prechádzal popri nás a zakaždým nasmeroval ukazovák – buď doprava, alebo doľava, ale omnoho častejšie doľava. Blížil sa ku mne. Niekto mi pošepol, že doprava znamená do práce a doľava sú práceneschopní a chorí. „Voľajako bude,“ povedal som si vtedy a potom ešte nespočetne ráz. Položil mi ruky na plecia, akoby ma skúšal, či som dosť pevný. Ukázal doprava a ja som ozlomkrky bežal tam.

Až s odstupom času sme pochopili, čo znamenala tá nenápadná hra s ukazovákom. Prežili sme prvú selekciu – rozhodnutie o tom, či byť alebo nebyť. Pre deväťdesiat percent ľudí to bol rozsudok smrti. Skončili v komorách s označením „kúpeľ“ v rozličných jazykoch. V prvý večer som sa ešte nič netušiac opýtal väzňov, kde sú moji priatelia, ktorí prišli so mnou. Nerozumel som tomu, keď rukou ukázali na blízky komín, z ktorého šľahali jazyky plameňov do šíreho poľského neba, vytvárajúc veľké chmúrne mraky. „Tvoj priateľ letí do neba...“

Vidím, že chápe – tvár sa mu najskôr rozjarí, no postupne sa čoraz pobavenejšie a ironickejšie posmešne zaškerí, až napokon zreve: „Do riti!“ ...V tom momente som urobil čiaru za celým svojím dovtedajším životom.

Nás, „vyvolených“, čakal kúpeľ ozajstný. Po ňom prišli k nám esesáci, ktorí sa k nám správali veľmi milo. Bolo to však len dovtedy, kým sme im neodovzdali svoje hodinky, o ktoré nás tak dobromyseľne žiadali. Pomyslel som si: „Veď som už stratil omnoho viac, prečo by som ich nedal práve tomuto príjemnému človeku?“

Našli sa medzi nami mnohí naivní, ktorí sa odvážili opýtať sa, či by si mohli nechať aspoň snubný prsteň alebo niečo pre nich vzácne. I ja som sa pokúsil získať dôveru jedného starého väzňa: „Počúvaj, mám tu rukopis vedeckej knižky. Viem, čo mi povieš, že jediné, čo môžem od osudu žiadať, je odtiaľto vyviaznuť živý. Nemôžem si ale pomôcť, nerád by som o tento rukopis prišiel. Je to moje celoživotné dielo...“ Vidím, že chápe – tvár sa mu najskôr rozjarí, no postupne sa čoraz pobavenejšie a ironickejšie posmešne zaškerí až do krivej grimasy, až napokon zreve na mňa slová, ktoré som odvtedy počúval každý deň: „Do riti!“ Pochopil som, na čom som. V tom momente som urobil čiaru za celým svojím dovtedajším životom.

Fáza druhá – život v tábore

Spočiatku sa človek, keď vidí bezdôvodné týranie ľudí v tábore, proti tomu búri. No po pár týždňoch sa postupne pretacká do štádia apatie a to, čo v ňom ešte nedávno vyvolávalo odpor a hnus a vedomie bezprávia, začne v sebe tvrdo potláčať a od všetkého, čoho je svedkom, už ani neodvracia zrak. Normálne citové reakcie človeka odumierajú. Pohľad na trpiacich, zomierajúcich, mŕtvych je po niekoľkých týždňoch života v tábore natoľko bežný, že sa ho už ani nemôže dotknúť.

Istý čas som ležal v baraku pre nakazených na škvrnitý týfus, ktorí blúznili vo vysokých horúčkach. Mnohí z nich umierali. Práve opäť jeden zomrel. Stáva sa to, stalo sa to po x-tý raz. X-tý raz a bez akejkoľvek citovej reakcie. Pozorujem, ako chorí väzni pristupujú ešte k teplej mŕtvole. Jeden sa zmocní zvyšku polozhnitých zemiakov, druhý zistí, že mŕtvola má lepšie dreváky, ako má on, a tak si ich rýchlo vymení, ďalší to isté urobí s väzenskou blúzou a štvrtý sa nakoniec teší, že sa mu podarilo ukoristiť – len si pomyslite – kus naozajstného špagátu. Nezúčastnene to všetko pozorujem. Konečne sa vzchopím a požiadam ošetrovateľa, aby vyniesol mŕtveho von. Vtom vojdú do baraku s teplou polievkou a rýchlo ju rozdelia. Všetci ju náhlivo jedia. I ja premrznutými rukami obopnem horúci ešus, nedočkavo skúmam jeho obsah a pritom mi náhodou padne pohľad von oknom. Narazím na oči mŕtveho,

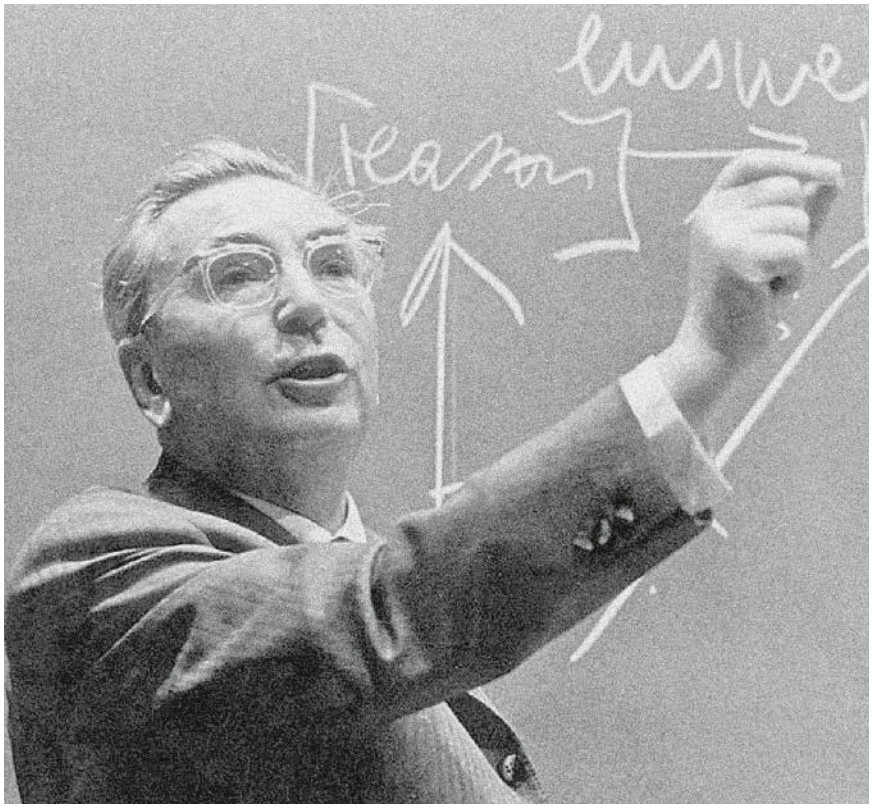

ktorého pred chvíľou vytiahli z baraku – hľadí cez okienko dovnútra. Pritom pred dvoma hodinami som sa s ním ešte rozprával. Ďalej chlípem polievku. Keby ma z takzvaných profesionálnych dôvodov nešokovala vlastná ľahostajnosť, ani by som si tento zážitok nebol zapamätal. Natoľko odľudštené tam všetko bolo.

Telesná bolesť, ktorú spôsobujú tvrdé údery, nie je pre nás, väzňov, to najhoršie. Najhoršia je duševná bolesť. Napr. raz sme pracovali na koľajniciach v zlom počasí. Napriek snehovej fujavici sme museli pokračovať v práci ďalej, už len preto, aby sme nezamrzli. Ale nachvíľu som sa vyčerpaný zastavil, aby som sa oprel o čakan. V tej chvíli sa nanešťastie na mňa pozrel strážca, presvedčený o tom, že sa ulievam. Najviac zo všetkého bolí – napriek všetkému citovému otupeniu – že nenasledujú nadávky alebo bitka, ktorú by som automaticky očakával, ale to, že strážca ma neuzná za hodného ani jedinej nadávky. Len sa zohne, zdvihne zo zeme kameň a hodí ho do mňa. Ako do domáceho zvieraťa, ktorému sa tak pripomína jeho pracovná povinnosť. Zvieraťa, ku ktorému nemá nijaký vzťah, a tak ho ani nepotrestá.

Raz mal môj priateľ problém prejsť cez koľajnice s mimoriadne ťažkým bremenom. Má vrodené vykĺbenie bedrového kĺbu, a je rád, že môže ako-tak pracovať. Pretože odhalenie jeho postihnutia znamená istú smrť v plynovej komore. Keď sa zatackal, automaticky som mu priskočil na pomoc. Vtom som zacítil na chrbte obušok dozorcu a počul jeho divoký rev, ktorý ma zavrátil naspäť. A pritom len pred chvíľou nám ten istý dozorca s veľkým posmechom vyčítal, že my, väzni, nemáme v sebe ani kúsok súdržnosti.

Keď sme v obrovských mrazoch pracovali, bol som už veľmi zoslabnutý a bol som na tom veľmi zle. Priskočil ku mne červenolíci dozorca, jeho tvár nápadne pripomínala prasaciu hlavu. Neušlo mojej pozornosti, že má závideniahodné teplé rukavice a kožený kabát s kožušinovým futrom. Zatiaľčo ja som stál pred ním s holými rukami. Tuším, že to pre mňa nedopadne dobre, lebo predo mnou ležalo presne kontrolovateľné množstvo vykopanej zeminy. Spustí: „Ty sviňa, pozorujem ťa už dlho. Veď ja ťa naučím, čo je poriadna robota! Zdochneš, o to sa postarám! Ty si vo svojom živote ešte krížom slamy nepreložil! To predsa vidno na prvý pohľad! Čím si bol, ty sviňa, no tak... obchodník?“ Je mi všetko jedno. Viem však, že jeho slová musím brať vážne. A tak sa pomaly vystriem a poviem: „Bol som lekár, špecialista.“ „Čože, tak lekár?! Ožobračoval si ľudí, však...!“ „Nie, často som pracoval v ambulanciách pre chudobných... zadarmo...“ To som však povedal priveľa. Vrhol sa na mňa, zvalil ma na zem a vrieskal ako zmyslov zbavený. Mal som šťastie. Kápo mojej pracovnej skupiny mi bol zaviazaný. Bol som jeho trpezlivým poslucháčom počas jedného nekonečného pracovného pochodu. S jednoznačným profesionálnym pochopením som si vypočul všetky jeho ľúbostné historky i ponosy na manželské konflikty a zapôsobil som naňho diagnózou jeho osobnosti a terapeutickými radami. Svoju vďačnosť mi už prejavil niekoľkokrát a stálo to za to.

Najviac som mu bol vďačný za to, že v kolóne asi dvestoosemdesiat chlapov kráčajúcich do práce, mi zabezpečil „čestné“ miesto vedľa seba. To malo pre mňa veľký význam. Ako takmer všetci ostatní trpel som opuchmi nôh a nemohol som poriadne hýbať kolenami. Topánky som si nechával rozviazané, aby som ich vôbec natiahol na nohy. Onuce alebo ponožky, aj keby som bol nejaké mal, by sa dnu už nevmestili. A tak som mal polonahé nohy jednostaj mokré a v topánkach sa mi neustále držal sneh. Čoskoro som mal omrzliny a každý krok mi spôsoboval doslova pekelné muky. Okrem toho na zodratých topánkach namŕza ľad a podchvíľou sa niekto zo zástupu šmykol a padol, a tí, čo kráčali za ním, popadali naňho. Vtedy sa rad roztrhne, nie však nadlho, pretože okamžite tam priskočí dozorca, ktorý sa zaháňa na väzňov a vrieska, aby sa okamžite pozbierali. Čím viac vpredu človek pochoduje, tým menej ráz je nútený zastať a potom napriek obrovským bolestiam v nohách poklusom kolónu dobiehať. Ach, či som len bol šťastný, že ako vyvolený »»

osobný „spovedník“ a terapeut som mal privilégium pochodovať vedľa samého pána kápa v prvom rade, čo zaručovalo rovnomerné tempo. Nehovoriac o ďalšej vymoženosti, pokiaľ na pracovisku ešte vôbec podávali polievku, mohol som počítať s tým, že keď siahli naberačkou trochu hlbšie, zospodu kotla vylovili zopár hráškov. Tento kápo prejavil vo vyššie spomínanej situácii aj občiansku odvahu, keď dozorcovi s prasacou hlavou pošepol, že ma pozná ako dobrého pracanta. V tej chvíli to síce nepomohlo, no napriek všetkému sa podarila jedna z mojich životných záchran. Na druhý deň ma kápo jednoducho prepašoval do inej pracovnej čaty. Na tejto zdanlivo nevinnej epizóde som chcel ukázať len toľko, že aj značne otupeného apatického väzňa môže ešte premôcť vlna rozčúlenia nad nejakou vonkajšou surovosťou či spôsobenou telesnou bolesťou či nad neodmysliteľným povýšeneckým výsmechom, ktorý to všetko sprevádza.

V tábore boli aj takí dozorcovia, ktorí s nami súcitili a robili, čo bolo v ich silách, aby nám našu situáciu zmiernili. Aj oni nám neustále vyčítali, že normálny robotník urobí za daný čas omnoho viac ako my. Boli však prístupní argumentom, že normálny robotník nežije z tridsiatich dekagramov chleba - teoreticky, prakticky ešte menej a z jedného litra vodovej polievky za deň. Normálny robotník nežije pod stálym psychickým tlakom ako my, čo nič nevieme o našich odvlečených alebo okamžite splyňovaných príbuzných. Normálny robotník nežije v permanentnom strachu, pretože nepozná svoju poslednú hodinu. Pred jedným dobromyseľným predákom som si raz dokonca dovolil poznámku: „Pán majster, ak sa naučíte odo mňa za pár dní robiť mozgové punkcie tak dobre, ako ja od vás tieto poľné práce, potom klobúk dole pred vami.“ Len sa zaškeril.

Apatia ako hlavný príznak druhej fázy je nevyhnutný sebaobranný mechanizmus. Celý citový život sa sústredí na jediné – na udržanie holého života – vlastného i druhých. A tak, keď sa večer väzni vracali po namáhavej robote do tábora, odvšadiaľ sa ozývali vzdychy: „Opäť jeden deň za nami...“

Fáza tretia – oslobodenie z tábora

Keď jedného dňa zaviala pri bráne tábora biela zástava, extrémne duševné vypätie vystriedalo totálne vnútorné uvoľnenie. Ak si niekto myslí, že medzi bývalými väzňami zavládla bezmedzná radosť, mýli sa. Ako to bolo naozaj? Unaveným krokom sa väzni vlečú k bráne tábora. Obzerajú sa okolo seba a vymieňajú si spýtavé pohľady. Potom urobia prvé neisté kroky von za bránu. Tentokrát nikto na nich nezreve, neprichádzajú údery päsťou, kopance. Táborová stráž dokonca rozdáva cigarety.

Človek kráča ďalej po príjazdovej ceste. Prvý raz si ide pozrieť okolie tábora. Alebo lepšie povedané – ide si ho prvý raz pozrieť ako slobodný človek. Takto vstúpi do prírody. „Sloboda...“ opakuje si v duchu znovu a znovu. Nejde mu to do hlavy.

Tu príde k lúke. Vidí na nej rozkvitnuté kvety. Rozumom všetko vníma. Nie však citom. Prvá iskrička radosti zažiari pri pohľade na kohúta s nádherným rôznofarebným chvostom. Ešte stále to ostáva pri iskričke. Potom si sadne pod gaštan. Ktovie, ako sa teraz tvári. V každom prípade svet ešte k nemu neprenikol. Večer, keď sa druhovia opäť poschádzajú, tajne sa jeden druhého vypytujú: „Počúvaj, tešil si sa dnes?“ A navzájom sa priznávajú, s pocitmi hanby, pretože ešte nevedia, že všetci to tak prežívali: „Ak mám povedať pravdu, tak nie...“ Človek sa doslova odučil tešiť sa. Bude sa to musieť znova naučiť.

To, čo väzeň po vyslobodení prežíva, sa zo psychologického hľadiska nazýva depersonalizáciou. Všetko sa mu zdá byť neskutočné, nepravdepodobné, len ako sen. Toľkokrát v tábore sníval o tomto dni, keď sa bude môcť jedného dňa vrátiť domov. Pozdraví priateľov, objíme ženu, deti, sadne si s nimi za stôl a povie, čo za tie roky zažil a aj to, ako často sa mu o tomto dni snívalo. Ale potom sa zobudil do inej reality. Lenže teraz sa ten sen stal naozaj skutočnosťou. Teraz má naozajstnú slobodu. A on tomu stále nemôže uveriť.

Telo má však menšie zábrany ako duša. Postupne využíva možnosť, doslova sa toho chopí a... začína sa napchávať. Človek je celé hodiny, celé dni a celé noci. Je nepochopiteľné, čo všetko dokáže pojesť. Keď ho pozvú dobrí ľudia z dediny, naje sa a dá si kávu a začne rozprávať. Celé hodiny. Zrazu povolí dlhoročný tlak, ktorý ho zvieral a neraz toto rozprávanie

vyvolá dojem, akoby dotyčný bol pod duševným nátlakom – také neodbytné je jeho nutkanie rozprávať.

Prejdú dni, mnohé dni, kým sa rozviaže nielen jazyk, ale aj čosi vo vnútri. Odrazu nastane prielom a tá zlovestná bariéra, ktorá človeka tak dlho zvierala, je zrazu preč. Potom si jedného dňa vykračuješ po šírom poli, celé kilometre cez rozkvitnuté lúky, až dôjdeš do opustenej osady - škovránky lietajú vo výšinách, počúvaš ich hymnus, ich jasot. Široko-ďaleko nevidno ľudskú bytosť. Vôkol je iba šíra zem a modré nebo a plesajúce škovránky a voľný priestor.

Vtom zastaneš na svojej ceste do tohto slobodného priestoru, zdvihneš zrak k výšinám a klesneš na kolenách. V tejto chvíli nevieš veľa o sebe... ani o svete. V duši ti hučí len jediná veta, znovu a znovu tá istá veta: „V úzkosti som vzýval Pána a on mi odpovedal z výšin.“ Koľkokrát si túto vetu opakoval, to si už nepamätáš. V ten deň však, v tú hodinu, sa začal tvoj nový život, to vieš. Krok za krokom, nijako inak. Vstupuješ do tohto nového života. Znovu sa stávaš človekom.

Asi každému z oslobodených väzňov svitne raz deň, keď sa ho pri pohľade na celú skúsenosť z koncentračného tábora zmocní zvláštny pocit. Teraz ani sám nevie pochopiť, že vládal prestáť všetko to, čo od neho život v tábore vyžadoval. Raz príde deň, keď mu všetko to, čo prežil, pripadá iba ako zlý sen.

Pocit človeka navracajúceho sa domov korunuje úžasné vedomie, že po všetkom tom utrpení sa už nemusí ničoho báť. Ničoho na svete. Jedinou bázňou, ktorú sa chce naučiť prechovávať, je bázeň voči svojmu Bohu.

My sme spoznali človeka tak, ako doposiaľ žiadna generácia. Čo je teda človek? Človek je bytosť, ktorá vždy rozhoduje, čím je. Je bytosť, ktorá vynašla plynové komory. Zároveň je však bytosť, ktorá do tých plynových komôr išla vzpriamene – s modlitbou na perách.

Verbisti na návšteve u otca kardinála Jozefa Tomka

„Generalát“, čiže ústredné vedenie Spoločnosti Božieho Slova v Ríme, organizuje od 10. júna stretnutia, na ktorých sa zúčastňujú všetci členovia generálneho vedenia. Traja z nich, pátri Peter Dikoš, Marek Vaňuš a Peter Dušička si našli popritom čas aj na súkromnú návštevu u jeho Eminencie, kardinála Jozefa Tomka, rodáka zo Slovenska.

Dôvodov pre návštevu bývalého prefekta Kongregácie pre evanjelizáciu národov, ktorý v marci tohto roka oslávil svoje 97. narodeniny, bolo viacero. Jednak nás spája spoločné misijné poslanie Cirkvi, s ktorým otec kardinál vnútorne zrástol. Ďalším dôvodom bolo vyjadrenie vďačnosti za požehnanie Misijného domu sv. Arnolda v Bratislave Petržalke, od ktorého uplynie 15. septembra práve dvadsať rokov. Dom slúži ako kňazský seminár Spoločnosti. Keďže sa blíži aj sté výročie od príchodu misionárov verbistov do Československa, verbisti chceli poprosiť o pár povzbudivých slov jednak k tomuto výročiu, ale aj pre našich mladých bohoslovcov.

Neformálne stretnutie sa nieslo vo veľmi srdečnej atmosfére. Otec kardinál si najskôr zaspomínal na skupinu verbistov, ktorí koncom 40. rokov minulého storočia prišli na štúdiá do Ríma, predtým, než boli poslaní do misií. Potom rozprával o tých, ktorých stretal na misijných cestách a s ktorými aj úzko spolupracoval. Najviac mu v pamäti ostali traja: P. Juraj Vojenčiak, misionár na ostrove Flóres v Indonézii, P. Michal Lapšanský, s ktorým bol v neustálom kontakte a Mons. Ján Bukovský, neskorší arcibiskup a pápežský nuncius v Rumunsku a Rusku.

Verbistom venoval nasledovné slová: „Ako verbisti máte pred sebou krásne povolanie, ktoré sa snažte plniť celou dušou, lebo vám dá čosi, a to vás privedie aj k cieľu vášho života… Moje spomienky vyšli aj knižne pod titulom „Na misijných cestách“. Misie, to je slovo, ktoré stále čosi znamená. Treba ho stále udržiavať s elánom. Takže, nech vám Pán Boh pomáha a sprevádza vás aj vašich bohoslovcov, ktorí majú pokračovať vo vašom misijnom diele.“

Čas návštevy uplynul veľmi rýchlo. Nakoniec pátri plní vďačnosti poprosili otca kardinála o požehnanie a rozlúčili sa s ním s prianím zdravia a síl na ceste k jeho nevšednému životnému jubileu, do ktorého mu chýbajú necelé tri roky.

Vlakom na východ

Útek z vyhnanstva XIX. časť

Text: Mária Byrska
Foto: Norbert Tóth, unsplash.com

Kyjev

V Kyjeve bolo 14. novembra 1940 daždivo. V kontrolnej kabíne som sa rozlúčila so svojím lístkom, ktorý mi mnoho dní pomáhal zdržiavať sa na staniciach a cestovať. Ušla som zo stanice na niekoľko sto metrov a zo strany mesta som sa vrátila naspäť. Začínalo pršať. Mala som mokrú tvár a pančuchy. Vlak, ktorým som sa rozhodla cestovať z Kyjeva, šiel do Kamenca Podolského. Toto mesto leží už na pohraničí, ale kúpiť lístok bez pasu a priepustky bolo nemožné. Bez dokumentov som si však mohla kúpiť lístok do nejakej staničky pred hranicou. Na stanici mi povedali, že vlak z Kyjeva do Kamenca odchádza niekoľko minút po šiestej hodine ráno a lístky možno kúpiť hodinu pred odjazdom. Do dvanástej v noci môžem sedieť na stanici, potom sa zatvára. Vrátiť sa môžem až o piatej ráno.

Hotel nepripadal do úvahy, ostával nocľah v parku alebo prechádzka po uliciach Kyjeva. Jedno i druhé bolo v tento daždivý večer veľmi ťažké. Preto som sa rozhodla vypiť čaj a porozmýšľať, čo robiť. Čaj som vypila, sediac pri starých dedinských ľuďoch. Netreba dodávať, že som nič nevymyslela, čo by mohlo zlepšiť našu situáciu. Na stanici, hoci bola zavretá, mohli ostať ľudia s lístkom. A možno nie vždy. Vyhadzujú cestujúcich bez lístkov? A možno v túto noc, službukonajúci nezbadá „bezdomovcov?“

Žena, ku ktorej sme si sadli, bola veselá a priateľská. Pohostila nás domácim chlebom, vypytovala sa, ku komu ideme a rozprávala o svojom živote na dedine. Mala poctivé oči a rada rozprávala. Ústa si často utierala vrchom ruky. Chlap mlčal. Zjedol to, čo mu žena dala, vypil svoj čaj a natiahnuc si čiapku na oči, zaspal. Dozvedela som sa, že čakajú na vlak do Mozyrca a už majú lístky. Cítila som sa pri nich ako doma. Príjemné bolo, že sa našiel niekto, kto hovorí so mnou ako s dobrou známou. Prestala som sa znepokojovať a myslieť na to, čo s nami bude. To už nebolo tak vážne. Hlavná vec, že sedíme pri príjemných ľuďoch, že je tu teplo a sucho a že nie sme hladní.

Policajt, vysoký chlap podlhovastej tváre, široko rozkročený, pozeral na mňa a čakal. Sklopila som oči, uvažujúc, čo mu poviem. Nakoniec som pomaly, snažiac sa správne po rusky, povedala: „Nemám lístok...“

Jerzyk zakrátko zaspal. Do sály vošiel policajt. Zastavil sa, popozeral si ľudí sediacich na lavičkách a voľným krokom prešiel do čakárne.

Po niekoľkých minútach biedni, zle oblečení ľudia začali pomaly opúšťať stanicu. Bolo štvrť na jednu v noci, keď sa policajt znova ukázal v našej sále a začal kontrolovať cestovné lístky. Začal od lavičky pod hodinami. Keď prišiel k nám, moja susedka zamĺkla a trela si ruky, akoby zamrzla a jej muž spal. Policajt ho budil kopúc ho čižmou do čižiem. „Kontrola cestovných lístkov,“ hovoril. Chlap sa prebudil a pomrvil sa. Po dlhšom hľadaní podal dva lístky. Policajt vyzývavo pozrel na ženu a potom na mňa. Odovzdal lístky, minul susedku a zastavil sa pri mne. „Kontrola lístkov,“ opakoval. Policajt, vysoký chlap podlhovastej tváre, široko rozkročený, pozeral na mňa a čakal. Sklopila som oči, uvažujúc, čo mu poviem. Nakoniec som pomaly, snažiac sa správne po rusky, povedala: „Nemám lístok, prišla som z Moskvy neskoro večer, pokladne už boli zatvorené, nestihla som si kúpiť. Môj vlak odchádza o šiestej hodine ráno, pokladne otvoria o piatej, teda o päť hodín ho kúpim.“ „Dobre!“ súhlasil. „Príď sem o piatej a kúp si lístok. Teraz sa odtiaľto zberaj!“ Nepohla som sa z miesta. Videla som jeho stisnuté pery, videla som jeho pevný pohľad. Tak ľahko mu bolo povedať: odíď odtiaľ! A tak ťažko mi bolo odísť. Policajt zdvihol hlavu, zadíval sa dopredu a povedal: „Cestujúcim, ktorí nemajú lístok, nie je dovolené byť na stanici od dvanástej hodiny v noci do piatej hodiny ráno.“ Žena, ktorá sedela vedľa mňa, sa zamračila. Policajt mlčal. Na dvore pršalo.

Vyšla som a ostala som stáť na schodoch stanice. Námestíčko, až na niekoľko vozíkov, bolo úplne prázdne. Možno sa mi podarí tu prečkať tých päť strašných hodín. Voda, padajúca zo strechy, sa rozprskla na moje nohy. No mohlo byť aj horšie. Len strach pred policajtom, ktorý sa mohol každú chvíľu objaviť, ma znepokojil. O chvíľu sa ukázalo, že nebezpečenstvo bolo niekde inde. Z kriakov pred stanicou sa náhle vysunul zmoknutý strážnik, ktorý mal službu. Zbadala som ho, ako sa dlhými krokmi blíži, a preto som sa rozhodla, že dážď nie je to najhoršie a prechádzka po kyjevských uliciach mi nezaškodí. Lepšie som si prichytila košík s jedlom, môj batoh a spiaceho Jerzyka a opustila som schody, smerujúc k hlavnej aleji. Obzrela som sa. Policajt išiel rozhodne za mnou. Domyslela som si, prečo ma chce dohoniť. Pravdepodobne, ako všetci policajti, chcel sa postarať o matku s dieťaťom, zaviesť ma do nejakej miestnosti pre

„matky s deťmi“ alebo do nejakej podobnej inštitúcie.

S mojím pasom by som však veľmi skoro musela opustiť tieto miestnosti ako matka nebezpečná pre Sovietsky zväz. A určite by mi Jerzyka vzali. Musela som sa postaviť proti dobrým úmyslom policajta. Rozhodla som sa odísť bričkou.

Policajt bude spokojný, že mám v Kyjeve niekoho, u koho môžem prenocovať. Bričky mali podnesené striešky a zapnuté boky. Keď som už bola blízko, z druhej bričky sa vytiahol tučný bričkár: „Sadajte, občianka, odveziem vás. Kde potrebujete?“

Vo vnútri bričky bolo sucho. Chcelo by sa v nej prejazdiť celú noc. Bričkár vyšiel, policajt sa zastavil pozerajúc na nás a potom sa ráznym krokom vrátil na stanicu. Minuli sme stanicu i časť aleje vedúcej do mesta. Až teraz sa bričkár začal zaujímať o našu presnú adresu. Spomalil, obzeral sa, nastavil ucho smerom ku mne a spýtal sa: „Kam vás zaviesť?“

Pred revolúciou, ako malé dievčatko, som bývala dva roky v Kyjeve v penzióne pani Perejadkievičovej pri Vladimírskej ulici. Chodili sme na prechádzky na námestíčko Krešsatik, kde bolo mnoho obchodov. Poznala som dve kyjevské ulice. Rozhodla som sa pre Krešsatik, číslo 9.

„Krešsatik, číslo 9,“ zavolala som smerom k bričkárovi. Neodpovedal, ale vycítila som, že niečo sa mu na tejto adrese nepáčilo. Možno dom č. 9, na tomto námestí je múzeum alebo niečo podobné, obávala som sa. Dážď bubnoval po streche bričky, cesty i chodníky boli prázdne, Jerzyk spal na vedľajšom sedadle vedľa mňa a skoro spadol, keď sa bričkа prudko zastavila. Bričkár ťažko zoskočil a podišiel ku mne zo strany chodníka. Mal širokú tvár, bol zle oholený, trochu sivý, so širokým nosom. Nebudil dôveru.

„Vy nie ste odtiaľto?“ začal. „Áno.“ „A ku komu ste prišli?“ Podišiel bližšie. „K rodine.“ „Aha, k rodine bývajúcej na Krešsatiku, číslo 9? A môžem vedieť, odkiaľ ste prišli?“ „Z Moskvy.“ „Á, z Moskvy, znamená z hlavného mesta! A možno mi ukážete váš moskovský pas? Už som takých stretol, čo hovorili, že z Moskvy, a bolo ináč. Každý môže povedať, že ide z Moskvy.“

Domyslela som si, že môj bričkár sa už od začiatku zaujímal o moju osobu. Pozoroval moje chovanie a odhadol, že som podišla k nemu preto, lebo som chcela uniknúť policajtovi. On ma vzal a teraz chce skontrolovať, ako to vlastne je. Bola som úplne presvedčená, že spolupracuje s ŠTB-ákmi a pomáha im vychytávať zbehov.

Začala som sa triasť. Áno, padla som do pasce, a to na najmenej očakávanom mieste. Nemala som východisko. Musela som mu podať pas. Čítal ho dlho a nakoniec sa spýtal: „To vy až z Kazachstanu?“ „Áno, z Kazachstanu.“ „Utečenka?“ „Áno.“ „Sama s dieťaťom?“ „Áno, sama s dieťaťom.“ „A kde máš muža?“ „Neviem, je zatvorený.“ „ A kam chceš dôjsť?“ „Do môjho rodiska, do Poľska.“ „Ako dlho ste už na cestách?“ „Dnes je to štrnásť dní.“ „Štrnásť....“ pretiahol. „A že ťa doteraz nechytili,“ začudoval sa. Stál pri bričke, pas držal v jednej ruke a druhou sa škrabal po hlave. „Chlapček alebo dievčatko?“ neočakávane prejavil záujem. „Chlapec,“ povedala som ticho, „volá sa Jerzyk.“ „Hm...“ zamrmlal bričkár. O chvíľu sa znova ozval, akoby to bolo veľmi vážne: „A koľko rokov má ten tvoj maličký?“ „Devätnásť mesiacov, bez dvanástich dní.“ Srdce mi bilo. Bol to rozhodujúci okamih. Bričkár si nevedno prečo vzdychol, ešte raz pozrel na pas a na mňa, natiahol ruku a povedal: „Drž! Pôjdeme!“ Pas bol mokrý. Chvíľu som ho držala v ruke a potom som ho zasunula do vrecka. Neostávalo mi nič iné, len čakať. Znovu sa vezieme. V určitom momente

Misijné sestry v Mexiku

Text a foto: Sr. Jana Smutná SSpS

Sestra Jana sa po trojročnej misijnej skúsenosti vrátila z Mexika a pripravuje sa na zloženie doživotných reholných sľubov. Poprosili sme ju, aby nám porozprávala o tejto krajine.

Môžeš sa nám predstaviť?
Volám sa sr. Jana Smutná a patrím do Kongregácie misijných sestier služobníc Ducha Svätého.

V čom spočívala tvoja 3-ročná misia v Mexiku?
Keďže som prišla do Mexika ako juniorka (sestra vo formácii), moja misijná skúsenosť bola hlavne o tom, aby som spoznala trochu viac náš misijno-rehoľný život v medzinárodných komunitách mimo Slovenska, resp. mimo Európy. Najprv som sa učila jazyk v hlavnom meste, potom som tri mesiace slúžila chorým a opusteným (štát Hidalgo) a nakoniec som zakotvila v škôlke J. Stenmanns (pomenovanej po našej zakladateľke) v štáte Oaxaca. Učila som angličtinu a pomáhala so všetkým, čo treba. Popri tejto službe som tiež navštevovala chorých a pracovala s mladými vo farnosti. Spoznala som sestry nielen z Mexika, ale aj z Indie, Indonézie, Papuy Novej Guiney a Poľska.

Keď sa ľudia pýtajú na vašu misiu, mnohí sa pýtajú na to, čo vlastne robíte. Za tieto tri roky som však pochopila, že misia je niečo oveľa viac ako len „robiť“ alebo „niekomu pomáhať či slúžiť“. Misia je stretnutie sa s druhým človekom, nielen fyzicky, ale predovšetkým na duchovnej úrovni. A už toto samotné stretnutie má v sebe niečo posvätné.

Stretla si sa s niečím prekvapivým, neočakávaným?
Mexiko je krajina, ktorá ma dokáže vždy niečím prekvapiť. Hoci patrí medzi chudobnejšie krajiny, bohatstvo Mexika sa ukrýva najmä v kreativite ľudí, ktorá sa prejavuje vo všetkých aspektoch – od jedla cez nádherné vyšívané kroje, rôzne zvyky až po samotný prístup k životu. Stretnete sa tu tiež s mnohými kontrastmi – na jednej strane veľa osláv, dobrosrdečnosť či štedrosť mnohých ľudí a na druhej strane násilie, korupcia, vraždy.

Bolo niečo, čo ťa na Mexičanoch šokovalo?
Mexičania majú tiež veľmi silné puto k svojim zosnulým. Každý rok v novembri, keď sa blíži Sviatok všetkých zosnulých, im pripravia oltár s fotkami, horiacimi sviečkami, na ktorom nájdete to najlepšie jedlo, ovocie a nemôže chýbať ani tradičný alkoholický nápoj z kaktusu mezcal. Mexičania veria, že duše zosnulých v tento deň prichádzajú navštíviť svojich príbuzných, a preto ich chcú čo najlepšie pohostiť. V novembri sa tak ulice, obchody a kostoly zaplnia oltármi a farebnými lebkami či smrtkami, ktoré pripomínajú práve zosnulých a ich prítomnosť. Nikto to nespája s niečím negatívnym alebo satanistickým.

Jedna vec, ktorá ma však naozaj šokovala, je, že v Mexiku, kde sa uctieva Panna Mária Guadalupská, sa rozšírila tiež úcta k tzv. „Santa Muerte" – Svätej Smrti. Povedala by som, že je to niečo ako protiklad k Panne Márii. Utiekajú sa k nej napríklad zlodeji a kriminálnici, ktorí ju prosia o ochranu a peniaze.

Chýbalo ti tam niečo?
Čokoláda. Tu sa čokoláda pije ako tradičný nápoj, ale nie je veľa čokolády na jedenie :).

Mala si možnosť navštíviť mariánske pútnické miesto v Guadalupe?
Áno, hneď na začiatku. Dokonca mám jeden neuveriteľný zážitok. Krátko po tom, čo som prišla do Mexika, bolo to práve v deň mojich narodenín, som sa stretla so slovenskými pútnikmi a mali sme sv. omšu po slovensky priamo v bazilike. Bol to najkrajší narodeninový darček.

Čo si nesieš z Mexika ako obohatenie, alebo čo si sa od Mexičanov naučila?
Oslavovať :). Mexičania oslavujú asi všetko, čo sa len dá. Napriek ťažkému životu, chorobám a trápeniam, ktoré tu ľudia majú, vedia sa tešiť a oslavovať život samotný. Sú tiež veľmi pohostinní. Takže žiť naplno prítomný okamih a s radosťou v srdci. Ďakovať za všetko Pánu Bohu, pretože náš život je to najcennejšie, čo máme.

Pokračovanie zo strany 19

utíchol zvuk kopýt, hrkot kôl a bolo úplné ticho.

Bričkár znovu ťažko zosadol, znovu si niečo mrmlal pod nos. Sedela som so zatvorenými očami a skúšala som sa modliť. Nedarilo sa mi. Nemyslela som ani na Boha, ani na slová modlitby. Mohla som myslieť len na dom, pred ktorým stojíme. Či je to komisariát polície, či je to ŠTB? Nakoniec som sa vyklonila. Stáli sme pred obyčajnou budovou. Nebol na nej nijaký nápis. Bričkár prešiel a zmizol v polootvorených dverách. Ostali sme sami. Mohla som vysadnúť a odísť, kde sa mi zapáči. Neurobila som to. Prečo? Neviem. Z domu vyšla tučná žena. Pozrela smerom k bričke a potom sa poobzerala. Ulica bola prázdna. Podišla k nám. Pocítila som zápach vodky. „Spí?" opýtala sa, ukazujúc na Jerzyka. „Áno, spí," odpovedala som. „Vezmi ho a poď so mnou." Išla som za ňou po slabo osvetlených schodoch na prvé poschodie a vošla som do predsiene čiehosi bytu. Žena, nepozerajúc na mňa, mlčala, prešla rýchlo k protiľahlým dverám a zamkla ich za sebou. Ostala som v chodbe so štyrmi dverami, z jedných vychádzal dym cigariet a bolo počuť hlasy. Po chvíli z nich vyšiel bričkár v rozopnutom kožuchu a čiapkou zasunutou dozadu. Minul ma, akoby ma nevidel. Nepohla som sa z miesta, čakajúc, až sa vráti.

Po nejakej pol hodine sa vrátil a znova zmizol v izbe, kde mnoho mužov hralo karty. Z chovania bričkára i ženy som konštatovala, že tu nikomu neprekážam a keď mám chuť, môžem tu ostať celú noc. Z dvoch ziel sa mi zdalo toto lepšie, ako tráviť noc na ulici. Skúsila som sa akosi udomácniť. Bolo mi zima, tak som sa premiestnila za dvere sály, kde sa hrali karty. Jerzyka som uložila na podlahu na svoj plášť a sama som sa prikryla šatkou a čupla som si. Na sen nebolo ani pomyslenia. Dvere do sály sa často otvárali a sálalo odtiaľ príjemné teplo. Každú chvíľu ktorýsi z hráčov vychádzal a vchádzal a nechával otvorené dvere.

Čo sa týka mňa, tešila som sa, že máme strechu nad hlavou namiesto mokrého neba a že nemusím chodiť po tmavých uliciach, ale môžem sedieť. Topánky som mala suché. Čo som si mohla viac želať?

V susednej izbe prepukla hádka. Nie prvá tejto noci. Náhle sa dvere otvorili a do záchodu vybehol muž. Hlasno zvracal. V izbe za ten čas stíchol rozhovor, dvere sa zatvorili. Muž vyšiel zo záchodu. Stal si pod lampu a nad niečím rozmýšľal. Po akomsi čase nás zbadal. Prešiel niekoľko krokov, zastavil sa a schýlil sa nad nami. Zvalí sa na nás! Zanechajúc plášť i veci, presunula som sa k schodom. On stál na tom istom mieste, prizerajúc sa veciam. Vyzeralo to tak, akoby nevidel, že už tam nie sme. A keď sa zo susednej izby opäť ozvali hlasy, rozhodol sa odísť. Keďže nemohol nájsť kľúčku, stál a klial. Rozhodla som sa zvyšok noci stráviť na schodoch. Pozbierala som všetky svoje veci, obliekla som si plášť a Jerzyka som vzala na ruky.

Ustala som, preto som si sadla, snažiac sa nezaspať. No zaspala som. Ako mohlo byť ináč? Tak som silno zaspala, že som nepočula, ako niekto postavil vedľa mňa hrnček s borščom a kúsok chleba. Tiež som nepočula, kedy hráči opustili miestnosť.

Zobudila som sa na to, že je mi strašne zima. Dvere na ulicu boli široko otvorené. Po chvíli som počula, že niekto ťažkým krokom ide hore. Bol to bričkár. Zbadal nás, zatvoril za sebou dvere a rázne povedal: „ Je čas ísť na stanicu. Dám vám čaj a odveziem vás."

Za nocľah, ranný čaj a prevoz zo stanice a na stanicu nevzal peniaze. Povedal: „Netreba platiť! Choď ďalej svojou cestou. Možno sa ti podarí dôjsť."

Moja noc v Kyjeve sa skončila tak, ako začala. Vychádzajúc z bričky som uzrela policajta. Druhý stál na schodoch, zíval a pokladňa bola otvorená. V rade čakalo už mnoho ľudí.

Matka Mária Michaela a jej zrnká kontemplácie

Text a foto: Sestry SSpS AP

„Vo všetkých modlitbách a prosbách sa modlite v každom čase v Duchu! A v ňom vytrvalo bdejte a proste za všetkých svätých!“ (Ef 6,18)

Matka Mária Michaela, vlastným menom Adolfína Tönnies, sa narodila 7. januára 1862 v Horst-Emscher (teraz Gelsenkirchen-Horst) v Nemecku. Po skončení školy a učiteľského seminára v Münsteri 10 rokov pracovala ako učiteľka v Rendsburgu na severe Nemecka. So svojou túžbou stať sa rehoľníčkou sa obrátila na Arnolda Janssena, a ten ju roku 1891 prijal do svojej novozaloženej spoločnosti misijných sestier. Keď r. 1896 dostali prvé sestry misijné určenia do Toga, Sr. Michaela bola jednou z tých, ktoré tam mali ísť. Jej radosť však netrvala dlho. Prv než vycestovala, zakladateľ zmenil svoj plán. Sr. Michaela zostala doma a namiesto nej išla iná sestra. Ako obe spoluzakladateľky, tak aj ona bola potrebná pre úlohy doma.

P. Arnold totiž v roku 1896 zakladal druhú, kontemplatívnu vetvu sestier a Adolfínu vybral do skupiny zakladajúcich sestier “Kongregácie služobníc Ducha Svätého ustavičnej poklony“. Stala sa jej predstavenou a neskôr generálnou predstavenou. Ako klauzúrna sestra dostala meno Mária Michaela. Hoci žila v prísnej klauzúre, celým svojím srdcom bola misionárkou. Pod vedením Matky Márie Michaely sa klauzúrna vetva vyvinula v samostatnú kongregáciu, ktorá si vytvorila vlastné konštitúcie, zodpovedajúce jej klauzúrnej charizme. Zaviedla sa aj ustavičná poklona pred Najsvätejšou sviatosťou oltárnou a upravila sa modlitba v chóre tak, aby sa sestry pri nej modlili Liturgiu hodín.

Matka Mária Michaela pracovala neúnavne na vnútornom i vonkajšom rozvoji svojej kongregácie a zakladala nové kláštory ustavičnej poklony v Nemecku, v Holandsku, v USA, na Filipínach a v Číne. Zomrela 25. februára 1934 v Steyli. Od r. 2015 prebieha proces jej blahorečenia na diecéznej úrovni. Sestrám zanechala aj toto krásne svedectvo: „Aká je len krásna ustavičná poklona! Najsvätejšia sviatosť oltárna je skutočne najkrajším a najvznešenejším darom, ktorý naša malá zem a celý svet nazýva svojím vlastným.“

Zrnká kontemplácie

Pri kontemplácii nie sú potrebné slová, len láska. Avšak ako z prameňa vyviera voda a ako z tichej obety zrna sa rodí nový klas, tak aj z kontemplácie vyvierajú slová života a rodia sa zrnká nasycujúce dušu. Matka Mária Michaela zanechala svojim sestrám aj tieto zrnká svojej kontemplácie:

– *Ticho prebývať pred Bohom.*
– *Radostne pracovať pre Boha.*
– *Pozerať na všetko Božími očami.*
– *Všetko prerokovať s Bohom.*
– *Horieť horlivosťou za Boha.*
– *Nájsť svoju radosť v Bohu.*
– *Hlboko spočívať v Bohu.*

Kníhkupectvo Verbum

TEL: 037/7769420; FAX: 037/7769437;
MAIL: VERBUM@SVD.SK

Svätý Jozef Kupertínsky
Ľudovít Gabriš (ed.)
Je to svätec so zvláštnymi darmi – počas svätej omše levitoval, poslúchali ho zvieratá, uzdravoval chorých, ale hlavne bol mužom modlitby a dobroty. V dnešnej dobe by ho nazvali naivným, možno beznádejným prípadom...
68 strán, cena: 1,50 EUR

Život sv. Jozefa
Mária Cecilia Baij, OSB
Autorka bola abatyša benediktínskeho kláštora svätého Petra v Montefiascone v Taliansku. V rokoch 1743 - 1766 jej náš Pán zjavil celý život svätého Jozefa, priameho svedka Ježišovho narodenia, detstva a dospievania.
319 strán, cena: 5,00 EUR

Ježiš, môj učiteľ
Elias Vella
Autor sa v knihe venuje svätosti dnešného človeka. Zdôrazňuje, že svätosť je určená pre všetkých a nie pre vyvolených. Podstatné je nevzdať sa, vytrvať v skúškach a neupadnúť do pokušenia. Práve preto je svätosť dynamická.
231 strán, cena: 9,70 EUR

Po cestách mystikov k Božej láske
Vyznania Božích mužov v pravde Ducha Svätého
Autori jednotlivých kapitol svojimi úprimnými vyznaniami a prejavmi vďačnosti za lásku Boha k človeku otvárajú a pripravujú naše srdcia, aby ju mohli obsiahnuť.
184 strán, cena: 8,90 EUR

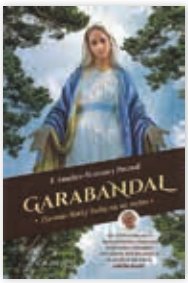

Garabandal
Francisco Sanchez-Ventura y Pascual
Kniha bola napísaná ako odpoveď na knihu, ktorá útočila na Cirkev, na zjavenia a posolstvá Panny Márie. Autor tu veľmi objektívne opisuje udalosti, ktoré sa tu stali.
256 strán, cena: 9,90 EUR

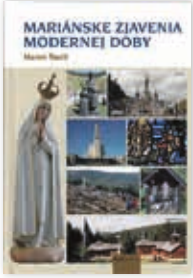

Mariánske zjavenia modernej doby
Marek Šmíd
Kniha ponúka stručný prehľad zjavení v 19. a 20. storočí a zameriava sa na najvýznamnejšie zjavenia uznané Katolíckou cirkvou a na vybrané doteraz neuznané zjavenia.
119 strán, cena: 11,90 EUR

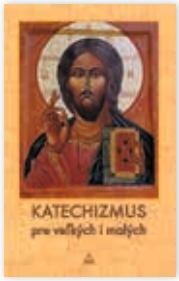

Katechizmus pre veľkých i malých
7. vydanie
Kniha je výbornou pomôckou pre tých, ktorí chcú mať prehľad v náuke Katolíckej cirkvi a postupne si osvojiť jej učenie. Je rozdelená na štyri časti.
190 strán, cena: 4,00 EUR

Oroduj za nás, sv. Jozef
Záložka
Rozmer: 18 x 5 cm, cena: 1,20 EUR

Objednávací kupón

Objednávam si záväzne na dobierku uvedené tituly:

počet ks	stručný názov	cena
-		
-		
-		
-		

Meno a priezvisko: **Ulica:**

Mesto, PSČ: **Podpis:** **Tel.:**

Objednávací kupón možno posielať na adresu: Kníhkupectvo VERBUM, Kalvária 3, 949 01 Nitra, tel: 037/7769420; fax: 037/7769437; mail: verbum@svd.sk

Odvaha a šikovnosť žien

Text: P. Marek Vaňuš SVD
Foto: Sir Lawrence Alma-Tadema

Mesiac september síce nie je zvyčajne vnímaný ako mariánsky mesiac, no prináša niekoľko mariánskych slávení. Medzi nimi – občas trochu v úzadí – nájdeme spomienku Mena Panny Márie (12. septembra). Meno našej nebeskej Matky má koreň v hebr. Miriam a v biblickej tradícii sa spája s postavou Mojžišovej sestry. Tá na začiatku známeho biblického „exodu", teda vyjdenia z egyptského otroctva, zohráva spolu s ďalšími ženami dôležitú úlohu. Priam by sme mohli povedať, že tak ako Mária zaujíma pri narodení Ježiša kľúčové miesto, podobne i jej menovkyňa, Mojžišova sestra, spolu s ďalšími ženami, ktoré sa postavili na stranu života, stoja pri narodení Mojžiša, ba viac, svojou odvahou a šikovnosťou píšu dôležitú kapitolu dejín pri zrode celého vyvoleného národa.

„A toto sú mená..."

Začnime širším kontextom. V poradí druhá kniha Svätého písma má okrem zaužívaného titulu „Exodus" – ktorý vychádza z pôvodne gréckeho slova a má dnes latinský tvar – aj hebrejský názov „Šemot", teda „Mená".

Ide o výraz z prvých slov tohto spisu, ktoré však určitým spôsobom definujú aj jej obsah: „A toto sú mená Izraelových synov..." (Ex 1,1) Exodus je knihou mien. V prvom rade preto, že je tam zjavené a vysvetlené viac než v akejkoľvek inej biblickej knihe nevysloviteľné Božie Meno, JHWH. Ale potom aj preto, že hlavné postavy Exodu, tí, čo prechádzajú z otroctva k slobode, získavajú meno. Otroci nemajú meno, meno majú len slobodní ľudia. A slobodný človek je synom, synom narodeným v dome, na rozdiel od otroka. Mimochodom, v tomto zmysle akoby evanjelium chcelo potvrdiť to, čo hovorí na jednom mieste Pavol, že totiž Ježiš si vzal prirodzenosť sluhu (Flp 2,7) a stal sa nám blízkym až po vyhnanstvo „otroka". Pri jeho narodení totiž v dome pre neho nebolo miesto (Lk 2,7), a narodil sa v jasliach.

Situácia zdanlivo spochybňujúca prísľub

Príbeh prvej kapitoly Exodu začína opisom tvrdého otroctva, v ktorom sa Hebreji nachádzali v Egypte. No ešte predtým sa spomínajú ich „mená". Poukazuje to na vnútorný paradox: sú zotročení cudzinci, no v skutočnosti majú meno, ktoré potrebujú objaviť. Ich meno z nich robí slobodných synov Otca.

Vonkajšia situácia na počiatku zdanlivo protirečí Božím prísľubom. Židovský národ je v cudzej krajine a v otroctve. A predsa tam vzrastá a stáva sa silným národom, a to až do tej miery, že „krajina bola nimi preplnená" (Ex 1,7). Egyptské otroctvo, ako také zlé, odhaľuje i pozitívny prvok: umožňuje uskutočnenie prísľubu, ktorý zaznel pri stvorení – „Vzrastajte a množte sa!" (Gn 1,22) – a bol jedným z prísľubov, ktoré dostal Abrahám – „Urobím z teba veľký národ" (Gn 12,2). Teda utrpenie Izraela nebolo len pokorujúce, ale spočívalo v ňom určité požehnanie, priam určitá prozreteľnosť.

Azda prvá lekcia Exodu spočíva práve v tom: exodus nehovorí iba o oslobodení z otroctva, ale pomáha objaviť spásnu hodnotu ukrytú v samotnom otroctve. Oslobodenie neznačí iba vyjsť z otroctva; oslobodenie je aj schopnosť dať zmysel otroctvu, dokázať pochopiť ako sa – v hĺbke naoko nezmyselného poníženia, pokorenia – ukrýva Božie požehnanie. Boh vždy plní svoje prísľuby, aj keď spôsob, ktorým ich uskutočňuje, často nezodpovedá očakávaniam: ukazuje sa vždy paradoxný.

Sefora a Pua

Ale teraz už k spomenutým odvážnym ženám. Svätopisec ukazuje, ako situácia požehnania – vzrast ľudu – naháňa strach egyptskému vládcovi. Odhaľuje ako jeho prvý projekt, totiž vyhladenie ľudu prostredníctvom nútených prác, zlyháva. Ba práve naopak: „...čím viac ho [ľud Izraela] utláčali, tým väčšmi sa rozmnožoval a rozrastal" (Ex 1,12). Faraónova politika nielenže nedokáže zabrániť uskutočneniu Božieho plánu, ale dokonca ešte pôsobí v jeho prospech.

Faraón pristupuje k plánu číslo dva. Pôrodným asistentkám dáva príkaz usmrtiť hebrejských chlapcov, ktorí sa narodia. Nariaďuje etnickú čistku. A opäť zlyháva. Faraón je znemožnený dvoma ženami, ktoré si uplatňujú nárok na výhradu svedomia. Iste, historicky to môže pripadať málo pravdepodobné, ale vyjavuje to skrytú ironiu: stačia dve čestné

ženy, ktoré sa boja Boha, aby vyšachovali faraóna. Mocný vládca zostáva bezmocný pred dvoma ženami, pretože otázky spojené s pôrodom jednoducho neboli v jeho kompetencii. Všimnime si pritom, že tie dve ženy majú meno: jedna sa volá Sefora (nádherná), druhá Fua (vôňa). Sú to dve „vedľajšie postavy", ktoré však majú vlastné meno. Majú bázeň pred Bohom, ktorá ich vedie k tomu, aby sa vzopreli vládcovi a zostali v službe života. A Boh ich požehná. Pritom faraón, hlavná postava, meno nemá. Písmo mu nedáva meno. V knihe „Mien", zostáva bez mena, ako človek bez významu, bez požehnania.

Matka, sestra a faraónova dcéra

Posledný pokus zo strany faraóna je príkaz hádzať hebrejských chlapcov do rieky Níl. Rieka, ktorá svojou vodou prinášala do Egypta život, sa v zvrátených plánoch tyranského vládcu mala stať miestom smrti. Ideológia vždy prevracia naruby hodnoty. Ibaže i v tomto prípade malý bezbranný chlapec, o ktorom sa nepíše nič iné, iba to, že bol „pekný" (Ex 2,2), uvedie do krízy vražedné úmysly faraóna. Krása, ktorá má navrch.

Tá bezbranná krása dieťaťa sa stáva zárodkom obnovy dobra a záchrany: inšpiruje matku k netradičnému riešeniu, keď chlapca uloží do košíka z prútia (mimochodom, v hebrejčine ide o rovnaký výraz, akým sa opisuje archa počas potopy), pohýna faraónovu dcéru k súcitu a prestúpeniu otcovho príkazu (určitá irónia, že práve ona), a vedie sestru dieťaťa – Máriu/Miriam – stať sa sprostredkovateľkou v operácii záchrany. Vytvára sa určitá spoluúčasť, spriahnutie, medzi dcérou faraóna a matkou dieťaťa. Svet napreduje vďaka kráse Mojžiša, ale aj vďaka pomoci týchto materských, milosrdných rúk.

Celý príbeh je silno poznačený ženským prvkom: matka a sestra Mojžiša, dcéra faraóna a jej služobnice. Akoby Písmo naznačovalo, že nejde o príbeh veľkých činov a sily, ale príbeh šikovnosti a nežnosti, príbeh materstva; príbeh solidarity a spolupráce na záchrane života. I skrze tie ženy Boh premieňa na dobro to, čo ľudia naplánovali ako zlo.

DAROVALI NA MISIE, MISIJNÝ DORAST, MISIJNÉ DOMY

Všetkým darcom vyslovujeme Pán Boh zaplať!

Odberatelia časopisu Hlasy a Posla Budmerice 190,-EUR • Odberatelia Hlasov Bzenica 80,-EUR • Odberatelia Hlasov Mníšek nad Popradom 35,-EUR • Odberatelia Hlasov zo Sedliackej Dubovej 50,-EUR • Modlitbové spoločenstvo Kuklov 200,-EUR • Odberatelia Hlasov Hronské Kľačany 20,-EUR • Vianočný deviatnik Šuňava 250,-EUR • Ružencové spoločenstvo Podzámčok 50,-EUR • Odberatelia Hlasov Fačkov 50,-EUR • Odberatelia Hlasov Trenčianske Mitice a Dubodiel 660,-EUR • Vianočný deviatnik Šuňava 40,-EUR • Odberatelia Posla Modranka 50,-EUR • Odberatelia hlasov Golianovo 30,-EUR • Odberatelia Hlasov Svrčinovec 20,-EUR • Bohuznámy Vrbové 1000,-EUR • Čitatelia Zohor 100,-EUR • Čitatelia Úľany nad Žitavou 100,-EUR • Dobrodinci Čajkova 50,-EUR • Odberatelia Hlasov Žabokreky n.N. 40,-EUR • Členky ruže Kekeľákovej 50,-EUR • Veriaci Bojničky 40,-EUR • Ružencové spoločenstvo Soblahov 250,-EUR • Bohuznámy – Zemplínska Teplica 400,-EUR • Bohuznáma rodina z Meleku 65,-EUR • Dobrodinci – Podhájska 25,-EUR • Bohuznáma – Podhájska 15,-EUR • Bohuznáma – Cabaj 55,-EUR • Peter a Ema Ščurikoví 100,-EUR • Mária – Topoľčany 85,-EUR • Odberatelia Hlasov Krásna Lúka 100,-EUR • Rehoľa sv. Jána z Boha 100,-EUR • Odberatelia Hlasov pri kostole sv. Heleny Trnava 200,-EUR • Kolektív lásky Liptovská Teplička 520,-EUR • Ružencové bratstvo Hrnčiarovce nad Parnou 100,-EUR • Misijné združenie Ducha sv. Skalité 100,-EUR • Ruža sv. Faustíny Mútne 40,-EUR • Bohuznáma Lovce 20,-EUR • Odberatelia Hlasov Žabokreky n.N. 20,-EUR • Odberatelia Hlasov Svrčinovec 20,-EUR • MZDSv Skalité 100,-EUR •

"Vydavateľ časopisu spracúva mnou poskytnuté osobné údaje na účely zasielania predplateného časopisu. Predplatiteľom sa stávam zaplatením určenej sumy. Mám právo požadovať od prevádzkovateľa prístup k poskytnutým osobným údajom, právo na opravu osobných údajov, právo na vymazanie osobných údajov, právo na obmedzenie spracúvania osobných údajov, právo namietať spracúvanie osobných údajov, právo na prenosnosť osobných údajov, právo podať návrh na začatie konania podľa Zákona 18/2018 Z. z.. U prevádzkovateľa nedochádza k profilovaniu. Spracúvanie poskytnutých osobných údajov môže prevádzkovateľ vykonávať aj prostredníctvom ďalšieho sprostredkovateľa. Beriem na vedomie, že moje osobné údaje nebudú poskytnuté iným príjemcom bez môjho súhlasu."

Predplatné na rok 2021 je 12 eur
Číslo účtu Spoločnosť Božieho Slova
IBAN: SK9509000000005029115971
(Slovenská sporiteľňa)

MODLITBA ZVERENIA SA PANNE MÁRII

Preblahoslavená Panna Mária, prichádzame k tebe, našej Sedembolestnej Matke. Tu, (v Národnej mariánskej svätyni v Šaštíne) si pripomíname chvíľu, keď si stála pod krížom svojho Syna, Ježiša Krista. V duchu počúvame jeho slová, ktoré nám povedal o tebe: „Hľa tvoja Matka! Hľa, vaša Matka!“ Spolu s apoštolom Jánom sme ťa prijali a stále prijímame s veľkou dôverou a nádejou ako našu Matku. Sme ochotní počúvať a poslúchať tvoje slová na svadbe v Káne Galilejskej, kde si nás pozvala urobiť všetko, čo nám tvoj Syn Ježiš Kristus povie. Chceme plniť jeho vôľu podľa tvojho vzoru. Lebo ty, Sedembolestná, si prijala plnosť bolestí v oddanosti do jeho vôle. Ty nás učíš, že bolesti prežívané tu na zemi v plnosti lásky sú cestou k plnosti slávy v nebi.

Preto my, pozemskí pútnici a mnohokrát neverní hriešnici, si znovu obnovujeme a potvrdzujeme naše krstné sľuby. Odprosujeme tvojho Syna za odmietanie Božieho plánu pseudokultúrou smrti, za odmietanie Božej zvrchovanosti nad počatým životom i životom vyhasínajúcim. Zriekame sa navždy zlého ducha a odovzdávame sa celí Ježišovi Kristovi, aby sme ho po všetky dni svojho života nasledovali nesúc svoj kríž vernejšie ako doposiaľ. Matka Sedembolestná, volíme si ťa dnes za svoju Matku a Kráľovnú. Všetko, čím sme, čo máme a čo konáme, vkladáme do tvojich rúk a zverujeme pod tvoju ochranu. V úplnej poddanosti a láske sa skrze teba,

Sedembolestná Matka, zasväcujeme Ježišovi Kristovi: seba osobne, svoje rodiny, spoločenstvá i celú spoločnosť – náš národ na všetkých úrovniach jeho jestvovania, jeho prítomnosť i budúcnosť. Prosíme ťa, veď nás cestou láskyplného prijímania každodenných ťažkostí, aby sme mali účasť na moci víťazného kríža tvojho božského Syna. On svojím zmŕtvychvstaním ukazuje, že vernosť vôli nebeského Otca nás otvára pre jeho všemohúcu lásku, ktorá premáha zlo a utrpenie a vedie k víťazstvu lásky, života a radosti v časnosti i vo večnosti. Amen.

Imprimatur: Mons. Stanislav Zvolenský, bratislavský arcibiskup metropolita
V Bratislave dňa 8. augusta 2014, Prot. N. 3475/2014

ODOSIELATEĽ:
Spoločnosť Božieho Slova
Misijný dom Matky Božej
949 01 Nitra – Kalvária 3
„D+4“

POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
949 04 NITRA 5